

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 5. zvezka.

Kaj naj bo tretjeredniku letošnji majnik	129.
Božje zapovedi. Tretja zapoved (Konec)	132.
Zv. Gerard Linaljski, mladenič tretjerednik	136.
Dvoje premišljevanje za devetdnevnicu pred binkoštni.	
I. Priprava na prihod Svetega Duha	137.
II. Dva poglobitna zadržka, ki nasprotujeta prihodu sv. Duha v naša serca	140.
S Kitajskega. Misijonska poročila p. Petra Baptista Turka	107.
Šola in domača hiša. V. pogl. Hvaležnost tirja, da stariši podpirajo šolo	146.
Sv. Bernardin Sijenski. 14. pogl. Sv. Bernardin na večer svojega življenja	150.
Odpustki Marijine bazilike v Sveti Gori	156.
„Odmev iz Afrike“	157.
Zakaj imamo toliko dušnih britkosti	157.
Veseli sel	157.
V tvojo tolažbo	158.
Priporočilo v molitev	158.
Zahvala za vslišano molitev	159.
Za kitajski misijon	159.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907. Mesec maj	160.

V GORICI
Narodna Tiskarna
1907.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

LE COLONIE SLAVE D'ITALIA di Bruno Guyon. (MEMORIA DEDICATA A S. MAESTA ELENA — REGINA D'ITALIA).

Sull'elemento Slavo nella Toponomastica della Venezia Giulia di Bruno Guyon.

(Estratto dal IV. vol. degli **Studi glottologici italiani**, diretti da Giacomo de Gregorio. Palermo, 1907. pag. 125—159, 161—170.)

Pisavec teh dveh razpravic naš prijatelj gosp. dr. Bruno Guyon, italijanski gimnazijski profesor, zdaj v Starem mestu — Cividale, — je po rodu beneški Slovenec, ki, koliker vemo, ni hodil nigdar v nobeno slovensko šolo, ki je torej v slovenskem jezikoslovju popolnoma samouk. Po spodbujanju učenega Ascolija v Milanu, kjer je prej tudi on imel službo na kraljevi gimnaziji Parinijevi, pa se je vender s toliko gorečnostjo poprijel slovenščine, da je spisal Italijanom celo slovensko slovnico, izišlo l. 1902 v Milanu pri Hoepliju, in sloveči dunajski slavist dr. V. Vondrak je to knjižico ocenil s pohvalo. Tudi mi smemo po pravici priznati, da je g. Guyon v nji pokazal znamenito prizadevanje po znanstvenem preučanju naše slovenščine in koliker toliko dosegel ž njo svoj namen, da je namreč opozoril Italijane na jezik, ki ga govori čez 30 tisoč državljanov „odrešenega“ kraljestva, ki bi se torej pač imelo nekoliko ozirati nanj. V resnici je seveda zastoj upati, da bo italijanska vlada slovenščini kedaj kako pravico priznala.

Tudi v tu naznanjenih dveh spiskih ima g. Guyon najberž isti namen, zlasti v prvem, ki obsega tri neenako velika poglavja, namreč: I. Notizie, II. Appunti fonologici, III. Saggio folklorico. V drugem hoče podati le poskušnjo iz daljšega spisa o etimologiji krajnih imen svoje ožje domovine.

Strogo znanstvena ta spiska pač nista in saj bi takih italijanski učenjaki tudi ne umeli in ne znali ceniti. Interesirata pa nas vender že vsled svojega izvira; seveda nas navdajata tudi z britkostjo. Kako nas namreč ne bi bolelo serce, ko beremo, kar piše g. G. o italijanski politiki beneških Slovencev leta 1848:

„Prišlo je leto 1848 in vsa (beneška) Slovenija se je vzdignila zoper Avstrijo. Mnogi Slovenci so hiteli tedaj branit Benetke. In po usodnem in nesrečnem padcu mesta se drugi niso obotavljali izseliti se, da se vdeleže vojske za neodvisnost . . . Koliko je bilo navdušenje za Italijo, kaže naslednja ljudska pesmica, ki je leta 1848 šla mej (beneškimi) Slovenci, duhovnimi in svetovnimi, od ust do ust:

Predraga Italija,	Si u kjetnah živiela,	Raztargi te kjetne,
Preljubi moj dom,	Objokana vsa,	Obriši suzô,
Do zadnje moje ure	Na dikla špottljiva	Gor uzdigni bandiero
Jest ljubu te bom.	Do zdaj si ti bla.	Treh farbih lepó. — — —

Tudi pozneje so se borili beneški Slovenci še za Italijo. Neki Štefan Vogrič je bil major v pijemonteški armadi ob krimski vojski. Trije drugi Slovenci, mej njimi oče pisateljev, so bili z Garibaldijem pri Bezeki (Bezzecca); dva njegova ujca sta dezertirala, sam to pripoveduje, od svojih avstrijskih regimentov ter po nevarnosti in truda

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIV. tečaj.

V Gorici, 1907.

5. zvezek.

Kaj naj bo tretjeredniku letošnji majnik?

Hvala Bogu! pravite, zopet smo srečno dočakali majnik. Hvala dobremu Bogu! — Z vašo hvalo se tudi mi strinjamo, prelubi tretjeredniki! in kaj bi se ne veselili zlasti letos majnika! Saj ni bilo zime z lepa konec. Skorej vsaki teden je dobila narava spod neba novo, merzlo, sneženo odejo. Koliko dela je imelo ljubo sonce, da je stajalo nakopičeni sneg in stanjšalo belo ledeno skorjo. Zdaj pa narava že olajšana in oživljena diha novo veselo življenje, ki tako blagodejno vpliva na vsakega človeka. Res, merteve in neobčutljiv bi moral biti, kedor bi se ne veselil bližajočega se maja.

Pobožnemu kristjanu, zlasti dobremu duhovnemu otroku sv. Frančiška, pa prinese prijazni maj še eno, in večje veselje. Mesec majnik je posvečen kraljici nebes in zemlje in se imenuje zato Marijin mesec. Imamo sicer tudi mej letom lepe Marijine praznike in ginljive pobožnosti, vendar lahko rečemo, da naše serce ni v nobenem času tako vneto ljubezni do nebeške kraljice Marije kaker ravno v mesecu maju. Nikedar se kristijani in častivci Marijini tako radi ne zatekajo k Materi Odrešenikovi z gorečimi prošnjami, s svetimi pesni-

cam, nikedar tako radi ne olepšavajo s cveticami in venci njenih altarjev kaker v ljubem, prijaznem majniku. V tem mesecu se natanko spolnjujejo preroške besede Marijine: „Glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi“. (Luk. 1, 46.)

Središče posebnega češčenja Device Marije v tem mesecu so pa tako imenovane šmarnice. Pri Slovencih ta lepa pobožnost ni še zelo stara, vendar se je v kratkem času jako priljubila in vdomačila v sleherni kerščanski družini. Skušnja nas uči, da naši ljudje k nobeni pobožnosti tako radi ne prihajajo, kaker k šmarnicam. Vem, preljubi tretjerednik, da tudi tebe ni treba opozarjati na bližajoči se majnik in vabiti k šmarniški pobožnosti, saj sam komaj čakaš, da boš pohitel pred ozaljšani Marijin altar in tam častil majniško kraljico. Da ti bo pa letošnji majnik ne le v duhovno veselje, ampak tudi v korist, naj te tele verstice opomni, kako obhajaj ta mesec.

Pravijo, da je začetnik majniške pobožnosti sv. Filip Neri. Ta veliki častivec Marijin zasluži ime prijatel nedolžne mladine. Ker je vedel in videl, da se mladina posebno v majniku prepušča raznemu razveseljevanju, ki večkrat ni bilo brez greha, jo je sklenil pridobiti za drugo lepše, nedolžno veselje. Koliker mogoče lepo in bogato je okrasil v cerkvi Marijin altar s cveticami in venci. Prižgal je mnogo sveč. Lučica pri lučici je razsvetljevala altar. Sem je privabil lehkoživo laško mladino. Da bi jo takorekoč privezal s prijetnimi vezmi, ji je prav goreče in ginljivo govoril o Devici Mariji, o njenih čednostih in dobrotah. Pobožnost se je končala z najlepšimi Marijinimi pesnicami. To je ponavljal vsaki dan v majniku. Mladina je vedno rajši in v večem številu prihajala pred Marijin altar. Pa ne samo mladina, ampak tudi odrastli verniki so se kaj radi zbirali k novi, izredni Marijini pobožnosti. O, koliko se je storilo pri tej priložnosti za čast nebeške kraljice! o, koliko grehov se je s tem preprečilo! o, koliko zahval in prošenj se je položilo na altar pred kraljico majnika!

In ta lepi in sveti namen imajo šmarnice tudi dandenes. Ž njimi se razširjuje čast in slava Marijina, ž njimi se Mariji najlepše zahvaljujemo za prejete dobrote in milosti, ž njimi se najlažje priporočamo v njeno mogočno varstvo in gotovo priprošnjo.

Za čast in slavo Marijino moramo biti vneti zlasti mi duhovni otroci sv. Frančiška. Saj je ona naša posebna duhovna mati. Sv. Frančišek nam jo je zbral za našo zaščitnico. Če si hočemo njeno naklonjenost pridobiti, moramo biti mi prvi v versti njenih častivcev in razširjevalcev njene slave. Naj bo torej mesec majnik za vsakega tretjerednika mesec Marijinega češčenja.

„Bodite vedno hvaležni“, nas opominja sv. Pavel. Hvaležni moramo biti najpervo ljubemu Bogu za premnoge dobrrote, ki smo jih prejeli od njega. Za Bogom pa smo dolžni mnogo zahvale naši nebeški Materi Mariji. Bogoljubni tretjerednik! Ozri se nekoliko nazaj na svoje preteklo življenje. Znabiti te bo spreletel strah, ko se boš spomnil pre mnogih, velikih pregreh, s katerimi si žalil svojega ljubega Boga. Živel si v grešni zvezi, vjet in vkleenjen si bil v gerdo strast, kateri si služil leta in leta. V sredi grešnega življenja te je zadela sula božjega vsmiljenja. Vzdramil si se, spoznal si svoje hodobije, zagledal si prepad večnega pogubljenja, ki je zija pred teboj. Temu nevarnemu prepadu si se izognil, ko si še o pravem času krenil na pot pokore in bogoljubnega življenja. In sedaj vživaš v svojem sercu sladki mir vesti, mir, katerega ne zamenjaš za vse bogastvo tega sveta. Kako si vender prišel do tega božjega miru? Ali se motim, ako pravim, da ti je kraljica nebeška sprosila spreobrnjenje, ko si se ji priporočal v majniški pobožnosti? Ako je to res, ali ne bo mesec maj za te mesec najpriserčniše hvaležnosti do Marije?

Morebiti si pa tako srečen, da imaš obleko angeljske nedolžnosti še celo, lepo, neomadeževano. Kedo te varuje, kedo te brani v tej nebeški sreči? Ali ne Devica Marija, kateri se izročaš v varstvo zlasti v majniški pobožnosti? Ostani ji zvest tudi v letošnjih šmarnicah. S tem ji boš skazal največo hvaležnost.

Hvaležnost je pa najlepše priporočilo za prihodnjost. Najlepša prilika za priporočilo nebeški kraljici se ti ponuja pa ravno v majniški pobožnosti. Ako podložni zvejo, da je prišla njih kraljica, prihite od vseh strani k njej ter jo obsipajo s prošnjami in priporočili, da bi jih vslišala in jim pomagala. V majniku se kraljica nebes in zemlje približa svojim častivcem; pride prebivat tako rekoč na naše altarje, da od blizu gleda naše rane, da posluša in vslišuje naše prošnje, da nas tolaži v britkostih, v dušnih in telesnih. Spomni se le mnogih ginljivih čudežnih dogodbic, ki so se zgodile nad izgnanimi otroci Evinimi, jokajočimi v tej solzni dolini, ravno na priprošnjo majniške kraljice. Da, Marija res nikoger žalostnega ne odpusti, ako se le se zaupanjem k nji zateče. To terdno neomahljivo zaupanje naj tudi tebe podpira, ko boš klečal pred kraljico majnika in ji izročal svoje prošnje bodisi v dušnih ali v telesnih zadevah.

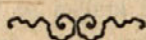
Kaker vidiš, imaš v Marijinem mesecu mnogo sv. dela. Otroška vdanost, do Matere Božje ti bo narekovala, da ji skazuj ta mesec dostojno češčenje; spomin na milosti prejete po njeni priprošnji te bo opominjal k priserčni hvaležnosti; terdno zaupanje v gotovo Marijino

pomoč te bo navdalo s prepričanjem, da ti ne bo odrekla nobene prošnje, nobene želje, če bo le Bogu v čast, tebi pa v zveličanje.

Da si boš pa gotoviše pridobil Marijino naklonjenost v tem milostipolnem mesecu, skleni že denes, da ne boš izpustil nobenega dne, da ne bi daroval majniški kraljici kake duhovne šmarnice — goreče pobožnosti. Ako ti bo čas dopuščal, bo najboljše, da se vdeležiš v cerkvi z drugimi šmarniške pobožnosti. Če ti pa to ne bo vselej mogoče, pohiti k vaški kapelici. Gotovo je v nji kaka slika Matere Božje, ki bo ta mesec posebno olepšana. Počasti Marijo tu v goreči pobožnosti. Ako pa še do kapelice ne moreš, poklekni doma pred Marijino podobo in tu prav zbrano in goreče opravi svojo kratko pobožnost. Moli kako lepo molitvico, lavretanske litanije ali kaj podobnega. Letos si dobil od družbe svetega Mohorja prav lepo in podučno knjižico, ki se ji pravi: Sv. Družina. Ako je nisi še prebral, bo ta knjižica za majniško pobožnost zate najlepše berilo. Preberi vsaki dan eno premišljevanje. Ob koncu meseca se boš prepričal o njeni koristi.

Prav naj in izvršuj torej, preljubi častivec Marijin, koliker ti je mogoče svojo majniško pobožnost tako, da boš, ko poteče mesec, lahko zaupljivo rekel: Hvala Bogu! Zopet sem en majnik preživel na čast nebeški kraljici, sebi pa v duhovno korist in tolažbo. Upam, da sem zopet bliže Marije, bliže Jezusa, bliže nebeških šmarnic.

P. A. Č.

Božje zapovedi.

P. S. Z.

Tretja zapoved.

(Konec).

Tretja zapoved prepoveduje ob nedeljah opravljati hlapčevska dela.

Kerščanski vladarji in modri možje so vedno zahtevali nedeljski počitek. Že cesar Konstantin Veliki je prepovedal sodnijske razprave in ročna dela izvrševati na dan Gospodov. Samo kmetje so smeli delati na polju, ako jih je slabo vreme k temu prisililo. Valentinjan I. je isto postavilo z nova potrdil in dostavil, da ne sme noben kristjan ob nedeljah iskati posojila ali tirjati dolgove. Sodnijske razprave so

bile dovoljene le v slučaju, če je šlo za oproščenje sužnjev, ker je bilo to delo ljubezni. Cesarja Gracijan in Teodozij sta prepovedala za Gospodov dan gledališke igre in podobne predstave. Na Ogerskem so imeli v enajstem stoletju postavbo, po kateri so tiste, ki so opustili ali zamudili sv. mašo in pridigo ob nedeljah, do golega ostrigli, da jih je sleherni takoj spoznal. Skozi vsa stoletja so kerščanske države skerbele za nedeljski počitek.¹⁾

Moderni državniki in brezbožni postavodajavci so iz sovraštva do cerkve in Boga skušali nedeljo odpraviti. Na Francoskem so delali prve poskuse v 18. stoletju, ko so odredili, naj bo dan počitka vsaki deseti dan. Ali komaj pet let so izhajali, pa so se morali verniti k zapovedi Gospoda Boga: Šest dni delaj, sedmi dan počivaj!

Današnje dni zahtevajo nedeljski počitek vsi stanovi. Kar je neskončno modri Bog določil, ima še vedno svojo veljavo in se je vselej in povsod skazalo za najboljšo napravo.

Ali kedor se ob nedeljah le hlapčevskega dela zderži in čas porabi za počitek, ta še ni storil dovolj. Nedeljo je treba tudi posvečevati. Zato je v tretji zapovedi zapovedana služba božja. Nedelja ni samo svet dan, ampak mora tudi nas svete storiti. Državna postava skerbi samo za to, da se po večem ob nedeljah ne dela, pa daje s tem polovičarstvom mnogim priložnost h zapravljanju, pijančevanju, grešnemu razveseljevanju in veliko družim razberzdanostim. Mnogo jih daruje nedeljo hudobnemu duhu in ne Bogu, porablja jo za greh, ne za napredek v kerščanskem življenju. To je namenu nedelje popolnoma nasprotno. Ti moraš posvečevati nedelje s počitkom in nedelja tebe s službo božjo in dobrimi deli.

Neko nedeljo dopoldne okoli desete ure, tako beremo v znameniti nemški knjigi, je prišel duhovnik, kateri je imel dušno pastirstvo v kaznilnici, na polje in našel okoli dvajset dečkov, ki so pridno kadili in burke uganjali. Mirno stopi bliže in vpraša: „Ali ste že bili denes pri sv. maši?“ Vsi osupnejo. Dva izmed njih je duhovnik poznal in tema resno pravi: „Le tako se vlačita dalje ob nedeljah in praznikih brez sv. maše okoli. Glejta, tam je kaznilnica, jaz sem tam za župnika. Notri sedi vsako leto na stotine mladeničev, ki niso mnogo starejši od vaju. Ali vesta, kaj jih je tja spravilo? Ravnali so, kaker vidva; ob nedeljah so se brez službe božje v družbi slabih tovarišev okoli podili, neumnosti uganjali, greh delali in sedaj delajo za to tamkajle pokoro. Ali jih bota vidva posnemala? Ali hočeta tako daleč zajti? In prišlo bo do tega, zapomnita si dobro, če se ne poboljšata in če

¹⁾ Prim. Krauss: Der Kampf gegen die Verbrechensursachen str. 61—62.

ne bota od sedaj nadalje hodila vsako nedeljo in praznik v cerkev. Ob enajstih je še ena sv. maša, pojdiva hitro k nji“. Dečkom je veselje pošlo in v par trenutkih so vsi zginili. Čez nekaj dni je pa dobil isti duhovnik od očeta enega onih dveh dečkov v pismu zahvalo za ono jedernato pridigo, o kateri mu je povedal njegov sinček.¹⁾

Ravno ta skušeni duhovnik piše: „Večina kaznjencev prizna, če so odkriti, da se je začela njihova propalost in hudobija in njihovo sedanje žalostno stanje sè zanemarjanjem nedeljske dolžnosti.²⁾

Nedeljsko delo, ki se opravlja brez prave potrebe, nima blagoslova in kedor zanemarja službo božjo ni nikdar pravi kristijan, je slab oče, zanikerna mati, hudoben sin, nepokorna hči, nezvest delavec, nevsmiljen gospodar, uporen podložnik. In to ni čudno. Kedor ob nedeljah ne hodi k sv. maši, tudi druge dni ne moli, sploh nikedar ne povzdigne serca k Bogu, oterpne za vse višje; luč svete vere nima več olja v njegovem sercu, nekaj časa še medlo berli, potem vgasne. Tak človek se potopí v zemeljske želje in strasti in poživini se.

Na svojih popotovanjih sem imel mnogo priložnosti opazovati razne ljudi, posebno izmed delavskih stanov. Našel sem dobre može in mladeniče, skerbne matere in zveste žene — vsi ti so redno hodili k sv. maši. Naletel sem pa tudi na brezbožne može in mladeniče, na preklinjavce, pijance, nečistnike, na nezveste žene, na dekleta živeča v divjem zakonu — vsi ti in njim enaki niso za sv. mašo nič marali.

Če hočeš vedeti, kako živijo v tej družini, v oni deželi, poglej, kako izpolnjujejo tretjo božjo zapoved in boš zvedel za njihovo življenje in deloma tudi lahko ugenil, kako bodo vmerli.

Nedeljo je treba p o s v e č e v a t i. Kako pa? Katekizem odgovarja: „Nedeljo posvečujemo, če opuščamo hlapčevska dela, se vdeležujemo zapovedane službe božje in opravljamo bogoljubna dela“. K temu lahko še pristavimo, kar pravi katekizem nadalje: zderžati se moramo vsega, kar nedeljo skruni, n. pr. pijančevanja, grešnih veselíc in kar je temu podobnega.

Ravno to slednje je treba v naših dneh posebno povdarjati. Glede dela so vsi edini in zahtevajo nedeljski počitek celo oni, ki za Boga ne marajo; o službi božji vedo dobro vsi, kaj se od kristijana zahteva; z ozirom na razna razveseljevanja se pa po vednosti in nevednosti zelo veliko greši.

¹⁾ Krauss: „Der Kampf...“ str. 66.

²⁾ Isti str. 52.

Mnogi porabijo nedeljo za lov, drugi za izlete, tretji za plese, četerti za pijančevanje, peti za nesramnosti itd. Razna naznanila po vogalih mestnih ulic in tudi že v vaseh so žive priče, kako moderni svet nedeljo posvečuje. Ni čuda, če potem nedelja ne prinaša blagoslova. Ako oče ali mati ali gospodar noče vedeti za zapoved: „Posvečuj praznik“, čemu naj bi otroci izpolnjevali ukaz: „Spoštuj očeta in mater“? Ako višji ne slušajo najvišjega Gospoda, kako morejo zahtevati od podložnih pokorščino? Ako se urednikom, profesorjem, bogatejšim ljudem, delodajavcem in onim, ki se čutijo višje izobražene, nespametno zdi iti ob nedeljah k sv. maši, kako morejo potem zahtevati, naj jim bodo podložni zvesti in pokorni? Isti Bog, ki je govoril: „Ne vbijaj, ne kradi“, je tudi rekel: „Posvečuj praznik“. In te zapovedi ni dal samo za otroke in stare žene, ampak tudi za mladeniče in može, ne samo za kmete in delavce, ampak za vse kristijane, učene in neučene, za uboge in bogate, za zadnjega vaščana in prvega meščana.

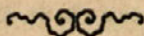
Večina Slovencev še vedno izpolnjuje tretjo zapoved, zato pa smemo tudi terdno upati, da nas Bog ne bo zapustil. On sam nam zagotavlja: „Praznujte moje sobote in spoštujte moje svetišče... Ako bote po mojih postavah živeli in moje zapovedi izpolnjevali in po njih se ravnali, vam bom dajal dež ob svojem času in zemlja bo rodila svoj sad in drevje bo napolnjeno sè sadjem... jedli bote do sitega svoj kruh in prebivali bote brez strahu v svoji deželi... Svoj šotor bom postavil mej vami in moja duša vas ne bo zaverгла“. ¹⁾ Nasprotno pa žuga onim, ki nedeljo skrunijo: „Sejete in bote malo želi, jeste in ne bote siti, oblačite se, pa se ne bote ogreli, in kedor vleče plačilo, je meče v luknjast žep; na obilnost gledate, pa terpite pomanjkanje“. ²⁾

Ali se ne vresničuje ta kazen nad sedanjo brezbožno človeško družbo? Veliko se dela, mnogo povžije, lepo se oblačijo, obilno zaslužijo, pa je vendar grozno pomanjkanje, nepopisljiva nezadovoljnost. Negdaj so manj zaslužili, pa so več imeli, bolj prosto se oblačili, pa ugodniše živeli. Odkod ta sprememba? Tretja zapoved se zanemarja. Nabite na vogale mest in vasi mesto: „vabilo na ples, veselico, zabavo“ itd. priprost napis: „Posvečuj praznik“, zderžite se dela na Gospodov dan, hodite k sv. maši in pridigi, malo več molite, berite dobre knjige, Bogu dajte, kar je božjega, pa se bo blagoslov vernil in bo cvetlo blagostanje.

(Dalje prih.)

¹⁾ III. Mojz. 26, 2—11.

²⁾ Ag. 1. 6—9.

Zv. Gerard Lineljski, mladenič Irefjerednik.¹⁾

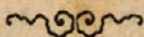
Ko je sv. Frančišek čez Francosko potoval na Španjsko, ga je v mestecu Linelju (Lunel) baron Rajmund Goslén (Gausselin) sprejel v svoj grad. Njegova hči Terezija, omožena s plemenitim Gerardom Amisij (Amicy), je v pobožnosti vzgojevala svoje otroke. Gerard, stariši sin, je že ko otrok kazal, da bo svet mladenič. Ko je dosegel svoje peto leto, je prosil stariše, naj mu dajo napraviti obleko tretjega reda sv. Frančiška, in ondotni frančiškani so ga zavoljo njegove nedolžnosti in goreče pobožnosti res sprejeli v tretji red. V 18. letu je zapustil svet in vse, kar mu je svet ponujal, ter šel s svojim mlajšim bratom Efrenodom v samoto, kjer sta živela ko puščavnika. Tu sta prebila v premišljevanju, molitvi in pokori dve leti; pa dasi-ravno nista k ljudem hodila kaker samo takrat, kedar sta šla prosit potrebne hrane, vender nista ostala dolgo nepoznana.

Ko je namreč Bog po Gerardu več čudežev storil, so ljudje, zlasti bolniki, v trumah k njima hodili in ju pomoči prosili v svojih potrebah. To je pa zelo motilo brata, ki sta ljubila tiho samoto; šla sta torej v Rim, da počastita grob sv. Petra aposteljna. Tam sta se mudila dve leti. Na to sta se odpravila v Jakin (Ancona), da bi šla na ladjo ter se peljala v Sveto Deželo. Gerard je na tem potu obolel in moral ostati v neki koči. Ker je bila bolezen če dalje hujša, je šel brat Efrenod v bližnjo vas po pomoč; pa ko se je vernil, je našel brata že mertvega. Vmerl je 24. maja 1299, v 25. letu svoje starosti. Pri njegovi smerti so nekida zvonovi v mestu Monte Santo sami od sebe zvonili; na to zvonjenje so hiteli verni k merliču, ki ga je obdajala nebeška svetloba. Tam so ga pokopali in na njegovem grobu sezidali kapelo, ki je še ohranjena. Papež Benedikt XIV. je dovolil njegovo nepretergano češčenje za duhovščino mesta Monte Santo v škofiji Fermo; papež Pij VI. je to dovoljenje raztegnil na vso imenovano škofijo. Ko so ob francoski revoluciji nekateri duhovniki iz Lunela pribežali v ta kraj in zvedeli za cerkveno češčenje svojega rojaka, zv. Gerarda, so domov se vernivši prosili papeža Pija IX., da bi bilo to češčenje tudi njim dovoljeno in Pij IX. je leta 1855 res dovolil, da smejo 24. majnika v monpeljerski škofiji obhajati praznik zv. Gerarda.

¹⁾ Po L' Aureola Serafica, tom. II. 24. Maggio.

Zveličani Gerard že ko petletni otrok ni maral gizdavega oblačila; temuč je prosil svoje stariše spokorne obleke tretjega reda. O, ke bi bili vsi otroci taki! Ali koliko je mater, ki same kvarijo svoje otroke z ničemernostjo v obleki! Tako postanejo otroci gizdavi in prevzetni ter se sramujejo drugih, slabše oblečenih otrok. Priprosto oblečeni pa, ko vidijo druge ofertne, bi bili tudi radi tako opravljeni, in zato prosijo in nadlegujejo svoje matere tako dolgo, da jim kupijo, kar morejo. Koliko stane taka ničemerna in dostikrat celo zdravju škodljiva obleka žene in hčera, dobro ve mož, ko mora plačati. S tako obleko zapravljajo velikokrat kervavo zaslužen denar; mnogo jih je, ki si jesti ne privoščijo, samo da morejo kupiti novo obleko ali kako zlatnino. Koliko je dekel, kuharic in postrežnic, ki si zato pri lepi mesečni plači na koncu leta nič ne prihranijo, in če zbolijo, so prisiljene iti v bolnišnico na stroške svojih domačih, občine ali dežele! S tako obleko se navadno ne zapravlja samo denar, ampak dostikrat tudi dušno in telesno zdravje spodkopuje. Svetniki namreč pravijo, da zanemarja dušno lepoto, čistost serca, kedor čez meje lepotiči svoje telo. Zdravniki pa pravijo, da današnja ženska obleka zelo škodi zdravju, ker život preveč stiska, da ne more rasti, kaker natura hoče. In kako zapravljajo dragi čas, ko se napravljajo! in koliko pohujšanja dajejo drugim, ker kar ima ta, hoče imeti tudi ona! Zato veli se vso pravico udom tretjega reda vodilo, da naj se derže v vsi svoji noši in obleki tiste srednje poti, ki se slehernemu spodobi, ter se zderže predragega lišpanja. Pogl. II. §. 1.) Tretjerednice, zlasti matere, čversto se vstavljajte današnji razvadi v obleki! Skerbite, da bodo vaši otroci, ne samo deklice, temuč tudi dečki, čedno in snažno oblečeni, da ne bodo vmazani in raztergani, šemiti pa jih ni treba, da bi poleti nosili srajčice brez rokavov, al do kolen kratko krilo, kaker je v neketerih krajih gosposka navada. Skerbite torej za spodobno obleko pri svojih otrocih. Začenjajte pa pri sebi, vaš dober zgled bo vlekel še druge.

P. A. F.

Dvoje premišljevanje za devetdnevnicu pred binkoštimi.

I. Priprava na prihod Svetega Duha.

Glej v duhu svete aposteljne z Marijo, Gospodovo Materjo, v obednici v Jeruzalemu zbrane v goreči molitvi in svetem branju, s

čemer so se pripravljali na prihod Svetega Duha. Mi vsi imamo ravno tiste vzroke, po prihodu božjega Tolažnika željno hrepeneti.

Pervi teh vzrokov je velikost in množina njegovih dobrot in ravno binkoštni čas je odločen v ta namen, da bi Sv. Duhu, tretji božji osebi, za dobre, ki nam jih deli, posebno vdanost in ljubezen skazovali.

Pa kako naj mu skazujemo to vdanost in ljubezen? Najprej s tem, da visoko čislamo njegove milosti. — Jezus Kristus je začetnik našega posvečevanja, to se pravi: On je tisti, ki nam ga je se svojo smertjo zaslužil. Sveti Duh pa je njegov doverševavec, to je: On delavno ali v djanji greh iz nas izganja ter nam prešinja dušo z milostjo, in z ljubeznijo k novemu nadnaravnemu življenju. Vse dobro torej, kar koli nam iz nebes dojde, nareja Sveti Duh v nas. Pred vsem nam daje posvečujočo milost, to je nadnaravno, duši trájno podeljeno milost, ki nas prerodi v novo, nadnaravno življenje. Potem nam vliva tri božje čednosti vere, upanja in ljubezni in svoje navadno tako imenovane sedmere darove, namreč dar modrosti, umnosti, sveta, moči, učenosti, pobožnosti in strahu božjega. Nadalje daje zlasti nekaterim izvoljenim kristijanom darove, ki so potrebni v zveličanje drugih; namreč: posebno moč vere, ki stori človeka popolnoma prepričanega pomoči božje, besedo modrosti, besedo učenosti, dar ozdravljanja, dar čudeže delati, preroštvo, razločevanje duhov, znanje razno-verstnih jezikov, razlaganje govorov. Razen teh redkih darov nam vliva sv. Duh dejanske ali нравstvene čednosti, ki storé posebno naša dejanja Bogu dopadljiva, in naposled mnoge dejanske milosti razsvetljenja, krepčanja, posvečenja, tolaženja.

O kako imenitna, kako dragocena so vsa ta dela svetega Duha v nas! Sveti Peter jih imenuje „največe in najdražje obljube“ (2. Petr. 1, 4.) in naravnost pravi: „da po njih božje narave deležni postanemo“.

Drugi vzrok, da imamo prihod Sv. Duha željno pričakovati, je ta, ker njegovih dobrot tolikanj potrebujemo.

Mi smo po besedah sv. pisma v skrivnem razodenji aposteljna in evangelista Janeza (3, 17.) „ubogi in nagi ter slepi“ (v duhovnem pomenu) in pogosto ne vemo ali vsaj ne pomislimo, da smo že po svoji naravi nič, ker so vsi naravni darovi od Boga, in mi v nadnaravnem oziru sami od sebe popolnoma nič ne moremo, po besedah Kristusovih, večne resnice, ki pravi: „Brez mene ne morete nič storiti“ (Jan. 15, 5.), to je: nič ne, kar bi bilo večnega življenja, večnega

plačila v nebesih vredno. Blizu tako pravi tudi sv. apostelj Pavel v enem svojih listov (1. Kor. 1, 23.). ~~Ami~~ kot grešniki smo še manj ko nič, mi smo še celo dolžniki! Zategavoljo nas mora naša velika duhovna siročina priganjati, da se po tisti moči ogledamo, „ketera“ po besedah sv. aposteljna Pavla (Rimlj. 8, 26.) „našo slabost podpira“, da bomo vendar bolj zmožni postali, večne resnice zapopasti, da se bomo bolj in lažje približali k čednostim, k ljubezni do Boga, k premaganju samega sebe, da ne bomo na enkrat na Boga zopet pozabili, ampak da bomo vsaj vedeli, za kaj naj prosimo. To velja za vse kristjane, ali še toliko bolj za vas, ude 3. reda sv. o. Frančiška, ki morate živeti mej svetom, kjer je mnogo nevarnosti za vaše duše. Vi ste tako rekoč izvoljena truma božja, poklicana k temu, da bi dajala drugim lepe zglede ljubezni do Boga in bližnjega, sploh zglede pravega pobožnega življenja. Kako pa morete to brez pomoči Tistega, o komer sv. cerkev v mašni pesmi poje ali moli: „Nič brez tvoje milosti ni v človeku dobrega, nič ni neškodljivega“. Kako more posebno tudi mašnik brez Njega prav in dobro opravljati svojo tako težavno službo, ki je po sv. cerkvenem učeniku Ambroziju tista kaker svetega Duha? Mašnik ima namreč biti tolažnik, zagovor nik, voditelj duš.

Tretji vzrok, da imamo prihod Sv. Duha željno pričakovati, je gotovo upanje, da bomo prejeli njegove dobrote. Sveti Duh je mejsebojna ljubezen mej Bogom Očetom in Bogom Sinom. Ljubezen pa ima lastnost ognja, ki se skuša razširjati. Ljubezen se podeljuje ljubljenemu. Torej je sveti Duh, po katerem nas Oče in Sin ljubita, to se pravi: Njemu se pripisujejo dela ljubezni. On tudi nikaker ni tako rekoč skop se svojimi darovi, temuč Ga veseli, ako jih more čez nas razlivati. Zavoljo tega nam jih neprenehoma ponuja. To je povedano v svetem pismu po genljivi podobi skrivnega razodenja (3, 20.), kjer nam je Sv. Duh pred oči postavljen kot mož z darovi, ki v rosi noči (namreč naših grehov) pri vratih (serca) stoji in terka, in če se mu odpre, vstopi in gostovanje napravi po besedah imenovanega mesta v skrivnem razodenju sv. Janeza: „Glej! stojim pri vratih in terkam: ako kedo moj glas posluša, in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom ž njim večerjal in on z menoj“. Večerjo s kom imeti je podoba najtesnejše zveze; tedaj je pomen tale: s takim se hočem tesno skleniti. V podobo je vzeta večerja, ker si moramo to življenje misliti kaker večer, ki je pred dnevom prihodnega življenja. Ta večerja se tukaj začenja zlasti v presvetem zakramentu, in se dopolnuje v večnem zveličanji. In On celo nekako prosi, da bi ga prosili milosti. Kako to? ker nam sam

navdihuje hrepenenje po njih in milo prošnjo za nje. Pa še več! On nam tudi pomaga za nje prositi, kaker sv. apostelj Pavel razločno pravi v listu na Rimljane (8, 26.): „Sam Duh pa prosi za nas z neizrekljivimi zdihljeji“. Naši slabosti, katera bi pri pogledu terpljenja utegnili omagati, pride Sv. Duh na pomoč, ker nas uči, kako nam je treba moliti, kako nam je prositi rešenja od te in one nadloge, ali kako prositi milosti, da bi jo mogli voljno prenašati. Sv. Duh nas nagiblje k pravi molitvi, dela pred nami, pa ne brez nas, in torej moli z nami v red. Ta molitev je imenovana „molitev z neizrekljivimi zdihljeji“, ker zavoljo svoje preserčnosti in globokosti ne stopa v jasno zavednost, in se ne izrekuje z določenimi besedami.

Nadalje smemo gotovo upati, da sprejmemo dobrote Sv. Duha zato, ker imamo pri Svetem Duhu nekako pravico do njegovih milosti. Jezus Kristus nam jih je se svojim terpljenjem in se svojo smertjo zaslužil; On jih je svoji cerkvi podaril, so torej naše, naša lastnina, ako le pogoje, ketere je Kristus za to pristavil, izpolnimo.

Slednjič smemo za gotovo upati, da prejmemo dobrote Sv. Duha, zato, ker nam je to jasno in slovesno obljubljeno. Sveto pismo je božja beseda in prej se razruši nebo in zemlja, kaker da bi le kaj malega od njega neizpolnjeno ostalo. Kristus pa je rekel: „Ako tedaj vi, ko ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom: koliko bolj bo vaš Oče z nebes dal dobrega duha njim, kateri ga prosijo“ (Luk. 11, 13.). In drugikrat je Jezus prisegel, da nam bo nebeški Oče vse dal, kar koli Ga bomo prosili v Njegovem imenu: „Resnično, resnično, vam povem: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal“ (Jan. 16, 23.).

O najsvetejša Devica in vsi sveti aposteljni ter učenci Gospodovi! Pomagajte nam tudi vi prositi darove Svetega Duha z darom stanoovitnosti v čisti, zvesti, goreči požertvovalni ljubezni, da ne bomo Svetega Duha v sebi nikoli žalili. Pa prosimo to tudi za vse delavce v Gospodovem vinogradu, za vse dušne pastirje, misijonarje, spovednike in pridigarje, posebno za tiste, ki odgojujejo in podučujejo mladino.

Moj Jezus, usmiljenje!

Sladko serce Marijino, bodi moje rešenje. Amen!

II. Dva poglavitna zadržka, ki nasprotujeta prihodu Sv. Duha v naša serca.

Mej aposteljni, ki so se v tihi samoti na prihod Svetega Duha pripravljali, je bila tudi Jezusova Mati, najsvetejša Devica Marija. Ona, dekla Gospodova, v svoji ponižnosti za nevesto Svetega Duha izvoljena,

nas uči, da je za pripravo na milosti polni prihod Svetega Duha pred vsem potrebno, vsak napuh iz serca odpraviti, ker se ta ustavlja Svetemu Duhu.

1. Zakaj in kako je treba pred vsem vsak napuh iz serca odpraviti?

Sveti Duh se je spustil na skromnega poljedelca Savla, ko ga je prerok Samuel, kot izraelskega kralja mazilil. Ko je pa Savel prevzetan postal, Davida zavoljo njegove slave zavidal in ošabno ni maral za božjo postavo, berž se je Sveti Duh od njega vmeknil in otožni duh ga je v posest vzel. Koliko ljudi je bilo, ki so se vseh pregreh zderžali, ki so skoz dolga leta prav spokorno živeli, ki so se krotili in mertvili; in na enkrat, ko se je zdelo, da so na verhuncu popolnosti, so globoko, globoko padli! Zakaj? Od napuha popadeni so Svetega Duha in njegovo milost in s tem vse prizadevanje svojega življenja zgubili. Če se pa Sveti Duh že vmakne, berž ko ljudje prevzetni postanejo, toliko manj s prvega na take doli pride. Koliko ljudi je namreč bilo v Jeruzalemu ob času binkoštnega praznika, in vender jih je bilo le malo, ki je prišel nanje Sveti Duh, na uboge, neznatne, ponižne aposteljne je prišel, ne pa na velike duhovnike, ne na ošabne farizeje, ne na prevzetne pismarje. Po nauku sv. aposteljna Jakoba (4, 6.): „Se Bog ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje milost“, t. j. dopadajenje, ljubezen. Svoje milosti vliva v ponižna serca. V dolinah in nižavah se, kaker lahko vidimo, vode zlivajo in stekajo. Ponižnost vleče Boga k sebi — pravi sv. Avguštin — ne napuh. — „Bog je visok“, piše sv. cerkveni učenik „ako se ti ponižaš, On k tebi doli stopi; če se ti po koncu postaviš, beži On od tebe“. „Ponižna duša“, pravi sveti Bonaventura, „je za vse milosti božje sprejemljiva, ravno tako kaker mehke vosek za vse vtiske“. Pri pojedini, s katero je egiptovski Jožef svoje brate gostil, je dobil Benjamin, ki je bil najmlajši, najboljši del. — Kaj si ti, moja duša: ponižni Benjamin ali prevzetni Savelj? — Oh očisti svoje serce vsakega napuha, da boš mogel Svetega Duha in njegove milosti sprejeti. „Drugih pregreh“ — pravi sv. Avguštin, „se je treba le pri pregrešnih, napuha pa se je treba tudi pri dobrih djanjih (delih) bati“. Neki puščavnik je hodil po žerjavici in dobil na to ošabne misli, in padel je s se svoje čednostne visokosti v pregrešno življenje. Zato preiskuj sicer vselej, posebno pa mej to devetdnevnicu pred binkoštni vse gube svojega serca, kje in kedaj ter kako največkrat ta greh napuha storiš; naredi poseben načrt, kako se hočeš vsaki dan proti napuhu bojevati, in prosi Svetega Duha posebno te milosti, da vstvari v tebi ponižno

serce, da boš mogel ponižnost ohraniti v vseh svojih mislih, željah, besedah in dejanjih.

2. Kaker ponižnost, tako Gospodu tudi nič bolj ne dopade, kaker otroška priprostost in odkritoserčnost.

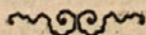
„Lažnjive ustnice so Gospodu gnjusnoba“, je zapisano v svetem pismu (B. Pregov. 12, 22.), in modri Sirah kliče: „Gerd madež je laž na človeku; pa je vender vedno v ustih razuzdanih ljudi. Boljši je tat, kaker laži navajen človek; pogubljenje pa bota oba podedovala“ (Sirah. b. 20, 26. 27.). Ako se tat z lažnjikom primerja, je, kaker pravi razlagavec sv. pisma k tem besedam, tat boljši kaker lažnik; zakaj tat ukrade le denar ali kaj drugega takega, kar se lahko nadomesti; lažnik pa ukrade človeku dobro ime, ki je več vredno kaker zlato in srebro, in se silno težko poverne; obema pa bo delež pogubljenje. Glej tukaj in pomisli, kako zelo je zoperna Svetemu Duhu laž in vse njene hčere: dvojezičnost, prekanjenost, hinavščina, kratkovsako „stanovitno laganje“. Duša, ketera nima priprostosti in odkritoserčnosti, je podobna razbitemu ogledalu, v katerem se milost, luč Svetega Duha, ne odbija popolnoma. Ako naj bi bila po sv. aposteljnu Pavlu nevesta Svetega Duha, cerkev, brez madeža „brez gerbe, ali kaj drugega tacega“ (Efež. 5, 27.), moraš tudi ti duhovna cerkev, duhovni tempelj ravno tistega Svetega Duha biti čist, tako, da v tvoji duši ne bo gub niti gerbancev, ampak da bo v nji vse gladko in ravno, kaker poveršina ogledala; potem bo iz nje sijalo solnce milosti Svetega Duha. Pazi vedno in pomisli, kako je na svetu priprostosti in odkritoserčnosti nasprotno hudo: dvojezičnost in prekanjenost, tako splošno, da po pravici veljajo besede preroka Ozeja: „Ni resnice v deželi“ (4, 1.), več ali manj se je povsod laž, hinavstvo, goljufija in zvitost pomnožila in razširila: drugače se govori, kaker se v sercu misli, mnogi in premnogi se kaže v besedi ali po zunanem prijatelja, pa je v sercu sovražnik. Zato pa tudi svet, namreč v posvetne, v mesene misli zatopljeni ljudje, ker se mesene in duhovne misli ne dajo zediniti, po svetem pismu (Jan. 14. 17.) Svetega Duha ne more prejeti.

O kako potrebno, kako važno je torej za nas vse, posebno za ude 3. reda sv. o. Frančiška, hudega zla tega sveta se na vso moč varovati. Prizadevaj si po tem takem, zlasti v teh dneh priprave na visoki binkoštni praznik ali devetnevne pobožnosti na čast Bogu Sv. Duhu, skerbno se ogibati vsake laži, hinavščine, goljufije in zvitosti v mislih, željah, besedah in dejanjih.

O Jezus, daj nam odkritoserčnost Tvojega Serca posnemati! O preblazena Devica in najsvetejša Mati božja Marija, sv. Jožef, ti njen deviški ženin in naš mogočni varih, sv. o. Frančišek, sovražnik vsake hinavščine, pomagajte nam, vselej, posebno pa v teh dneh, priprosto in odkritoserčno serce ohraniti Amen!

Opomba. Mnogim našim bravcem je že znano, da se je na čast Bogu Sv. Duhu ustanovila posebna bratovščina z glavnim sedežem na Dunaju pri prečastitih misi onarjih družbe sv. Vincencija Pavlanskega. Tam se tudi vsako drugo nedeljo v mescu posebna pobožnost te bratovščine obhaja. Kedor želi v njo stopiti, se v ta namen lahko oglasi tudi pri nas na Kostanjevici.

P. A. G.

S Kitajskega.

Misijonska sporočila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

F. H. B.

Ob koncu leta vsak rad pogleda malo nazaj. Napravi si račun o preteklem letu in načrt za prihodnje. Ta v večnih, oni v časnih zadevah. Enako dela misijonar. Rad se konec leta ozre nazaj, da vidi, kake sadove je rodil njegov trud. Ne gleda svojih uspehov iz sebičnih namenov, kaker posvetni ljudje. Ni mu mar lastni ponos in hvala; hvali se le v križu svojega Gospoda. Hvaležnost do Boga, ki je blagoslavljal njegovo delo, in do dobrotnikov, ki so je podpirali; to je, kar ga nagiblje h temu. Tudi naš misijonar si je ob zatonu leta stavil vprašanje: Komu se imam zahvaliti za to, kar sem dosegel v preteklem letu? In serce mu je odgovarjalo: V prvi vrsti Bogu, keterega blagoslavlja roka je pri misijonskem delu tako očitna; na drugem mestu pa blagim dobrotnikom in dobrotnicam, tam v daljni domovini. Dasiravno sam in njegovi verni dan za dnem pošiljajo goreče molitve proti nebesom za nje, si je vendar štel v dolžnost, da se jim še pisмено zahvali in hkrati na novo priporoči. Velika daljava in druge ovire so to precej zakasnile. Da se pa ne bo še dalje zavlačevalo, hočemo za enkrat preskočiti druga pisma in na željo misijonarjevo takoj priobčiti zadnje. Tako le piše:

Oddano v Kuan-či 22. prosinca 1907.

Hvala in slava presv. Sereu Jezusovemu in brezmadežni Devici Mariji, za milost, da sem našel mej Vami toliko dobrih sere, za svoje

mnogoverstne misijonske potrebe. Sprejmite vsi, ki ste me na katerikoli način podpirali, najpriserčnejšo zahvalo, od mene in mojih vernih. Naj Vam bo znano, da Vas sam nigdar ne pozabim v svojih molitvah in Vas ne neham priporočati tudi svojim ovčicam. V spominsko knjigo, ki mi jo je pri odhodu iz domovine podaril blagi sobrat, zapisujem imena svojih dobrotnikov. Za nje darujem ob večjih praznikih sv. mašo. Prepričan sem, da tudi Bog zapisuje njih imena in darove v knjigo življenja. Prej ali slej se bo vse bogato obrestovalo.

Mnogo cenjenih dobrotnikov in dobrotnic je oddalo svoj misijonski dar v namen, da se odkupi zaveržen deček ali deklica, ter se kersti na ime darovavca. Gotovo ste radovedni, kako je s to zadevo. Želite vedeti, se li paganski otročiči odkupujejo na vašo željo; se jim li dajejo kerstna imena, kaker ste hoteli. Naj Vam stvar pojasnim.

Brez dvoma paganske matere samo v mojem misijonskem delokrogu, vsako leto izmečejo ali pomore več otročičev, kaker ima leto dni. Kajne, da se Vam smilijo ti ubožčki? Nič menj, kaker Vam, se smilijo meni, ki moram tolikokrat z lastnimi očmi gledati njih bitko usodo. Kako rad bi vse rešil, od prvega do zadnjega, ter jih sprejel v misijonsko varstvo. Pa kaj je vzrok, da jih ne morem? Ker jih ne dobim? O ne! Treba mi je le naročiti mojim kristjanom, naj razglase po vaseh mojo željo. Kmalu bi jih imel celo skladavnico. Kaj šele, ke bi obljubil za vsacega kakih pet kron? Ali kaj bi naj počel s tem drobižem? Večina jih šteje le dneve, nekaj mesec, ali kaj čez, leto že težko kateri. Vse je sestradano, da komaj še diha. Kaj mislite, da misijonar nima serca za vpitje teh lačnih sirot. Pomagati jim pa ne more. Kje naj dobi toliko mater mej svojimi vernimi, ki bi prevzele oskerbovanje. Še svoje težko preživljajo, ker jim manjka potrebne močnejše hrane. Da bi imeli vsaj krave ali koze, pa bi se tudi dalo na kak način pomagati. Pa še teh ni v tem kraju. Zato mi je nemogoče mnogo teh sirot preskerbeti. Le tiste, ki mi jih pagani iz lastnega nagiba prineso in ki jih najde kateri mojih kristjanov kje na prostem; tiste sprejemem. Še teh veliko pomre od prestanega terpljenja. Ostale porazdelim dojnicam. Za vsacega moram plačati najmanj šest in trideset kron na leto. Tako skozi tri leta, kar znaša do sto dvajset kron. Gdo mi jih bo dal? Zadovoljen sem, če mi jih da trideset. Rad kerstim na ime tistega, ki mi jih daruje. Ako jih bo meni zmanjkalo, bom poskerbel za nje v sirotišnici v Hankovu, kjer se jih nabere vsako leto več sto. Od teh še slike (fotografije) lahko pošljem, ako bi darovavci to izrecno želeli. Usmilite se jih, blagi dobrotniki, vsaj vsak enega.

Verjamem, da bi marsiketeri to rad storil, pa ne zmore tolike vsote. Potem naj se usmili odraščениh. Tudi za te potrebuje misijonar precej kronic. Koliko več bi jih lahko rešil, ke bi imel teh dosti. Kako hudo mi je, ko tu in tam opazim, da je ljudstvo pripravljeno sprejeti našo sv. vero, pa ne morem delj časa pri njih ostati, da bi jih dobro poučil. Manjka dobro urejenih postaj in šolj. Še to leto bi rad postavil misijonski postaji s šolami v mestih U-shie in Či-švej. Že leta in leta žele in vesele se ondotni kristjani tega trenutka. Obetajo se bogati sadovi. Toda za to treba najmanj petnajst tisoč kron. Polovico smem upati iz misijonske torbice. Kje naj vzamem drugo? Gdor le količkaj more, naj se nas usmili; prosim v imenu svojih vernih. Na ime vsacega, ki mi pošlje v ta namen deset kron, hočem kerstiti enega odraščenega pagana. Potrudil se bom, da bom izbral bolj pridne in pobožne; katerih spreobrnjenje je v zvezi s kako zgodbico. Vse to na Vašo željo lahko popišem in dopošljem, da boste vedeli, kaj je z Vašim kerščencem. Rad storim, kar le vem in znam, da kar največ tega nesrečnega ljudstva izpeljem iz terde sužnosti v obljubljeni deželo prostih otrok božjih.

Morebiti pa je zate tudi deset kron preveč. Ali nekaj vinarjev vender uterpiš. Hvaležno jih bom sprejel in dobro obernil. Že prej sem omenil, koliko pagančkov in še več pagančic, mora konec vzeti, ko so komaj zagledali luč sveta. Brez dvojbe zdaj, ko to pišem, kateri kje pojema. Gdo se briga zanj? Ni je dobre mamice, ki bi mu zatisnila očesci in potočila za njim solzo. Ali se Vam ne smilijo ti ubožčki? Komu bi se ne? Jim hočete pomagati? Prav lahko to storite. Poslušajte! Misijonarji imamo povsod po svojih obširnih okrožjih nastavljene pobožniše kristjane, ki se saj nekoliko razumejo na zdravilstvo. Njih naloga je paziti, če je kje v bližini bolan kak paganski olročček. Tem, posebno deklicam, se zelo slabo godi. Seveda, če z zdravimi nimajo usmiljenja, ga imajo z bolnimi še menj. Take torej obiskujejo in jim prinašajo potrebna zdravila. Ako vidijo, da za keterega ni več pomoči, ga skrivoma kerstijo. Koliko angeljčkov na ta način vsako leto pošljemo v nebesa! Če jim ne moremo rešiti časnega življenja, jim pridobimo večno. Toda, dragi moji dobrotniki, tudi za to je treba denarja. Kristjani, ki opravljajo to bogoljubno delo, so večinoma vbogi; dati jim moramo vsaj nekaj odškodnine. Zdravila tudi niso zastonj. Vidite, kako morete zopet pomagati. Lehko s kronami, pa tudi z vinarji. Bodite prepričani, da Vam oni mali nobenega ne bodo ostali dolžni. Če ostanejo pri življenju, bodo tu za Vas prosili; če ne, pa mej angeljci v nebesih.

Še enkrat se Vam zahvalim za Vašo dosedanje naklonjenost in Vas prosim, da bi me še nadalje blagohotno podpirali. Molite za me in moje kristjane, kaker mi molimo za Vas.

Vam, dragi dobrotniki, prehvaležni

P. Peter Baptista Turk,
misijonar.

Naj bi ta mila prošnja misijonarja rojaka, našla mogočen odmev v srcih slovenskega ljudstva. Res so nam kitajci po kervi tuj narod; njih konečni cilj pa je vender tisti, ko naš. Tudi za nje je tekla kri Kristusova na Kaljavariji. Tudi na nje se razteza splošna zapoved ljubezni, ki nas jo je on učil. Ko smo mi še tavalili v temi paganstva, so nam drugi narodi pomagali k luči. Zato je prav in pravično, da mi to svoje storimo za tiste, ki še nimajo te sreče. Kaker ne delajo nesebično oni, ki hočejo v kali zamoriti veselje do misijonskega poklica, mesto, da bi je gojili; tako ne delajo prav tisti, ki mislijo, da imajo vse potrebne in nepotrebne naprave v domovini prednost pred najpotrebnišimi v misijonih.

Nihče naj se tedaj ne da odverniti od tega bogoljubnega dela. Klic terpečih sirot in njih pastirja, je ob enem klic dobrega nebeškega Očeta. Gdor one posluša, tega posluša; gdor pa njega posluša, dobro dela in plačilo mu ne bo odšlo.

Šola in domača hiša

P. A. M.

V. Poglavje.

Hvaležnost tirja, da stariši podpirajo šolo.

Spoznali ste, kerščanski stariši, da je šolska vzgoja največega pomena za časno in večno srečo vaših otrok; zato vže vaš poklic in vaša odgovornost zahteva, da podpirate šolo. Podpirati pa morate šolo tudi iz hvaležnosti do duhovnih in svetnih učiteljev. Vže iz tega, da se vaši otroci v šoli mnogo koristnega nauče, morate spoznati, da je šola tudi za vas velika dobrota. To dobroto šole za vas, vam hočem nekoliko bolj natančno razložiti.

Vzemimo, da bi ne bilo nobene šole, nobenega zavoda, kamer bi mogli pošiljati svoje otroke, in vi bi morali imeti cel dan otroke doma, kaker se to godi o počitnicah. Kaj bi sledilo iz tega? Najprej

veliko več dela. Ke bi doma bili vaši otroci teh pet ali šest ur, ketere prežive vsaki dan v šoli, bi morali vi tačas skrbeti za njih čas in dušni blager. Paziti bi morali na nje, da se jim ne pripeti kaka nesreča, kar se rado zgodi pri otroški lahkomišljenosti. Skrbeti bi morali za njih dušnih blager, dati jim primernega dela, paziti nanje, da bi kaj hudega ne storili ali se kaj slabega ne naučili od drugih. Ali ste pa pomislili, koliko dela, skربي in sitnosti bi vam vse to napravilo? Glejte, vse te skربي pa mesto vas prevzame šola; večidel dneva pazijo in skerbe za vaše otroke učitelji in učiteljice. Ali pa ni to za vas velika dobrota in veliko olajšanje. Pa to še ni vse. Šola vam prihrani dosti časa. Vsako delo potrebuje časa in ker vam šola odvzame veliko dela in skربي z otroci, vam prihrani tudi dosti časa. Ali pa ni to dobrota za vas? Zakaj gospodinji ne vzamejo veliko časa in skربي le otroci, ki so vže sposobni za šolo, temuč tudi drugi. Ne govorim tukaj od onih družin, kjer je več ptujih oseb, poslov, delavcev, pomagačev itd.; temuč govorim o tistih vbožnih družinah, ki so same na se navezane. Ali nimate ve gospodinje dosti skربي vže za se? Ali niste dolžne skrbeti za moža? Koliko časa vam vzamejo in koliko dela vam napravljajo vaši še prav majhini otroci? Koliko raznih opravilj imate v hiši? Ali bi mogle vse to lahko opraviti, ke bi morale cel dan tudi na tiste otroke paziti, kateri obiskujejo šolo? Povejte mi, zakaj pošlje marsiketera mati svoje še ne za šolo godne otročice v kako oskerbovališče, šoljski vertec? Pač za to, ker bi jo ti otroci doma pri delu zelo ovirali. Ali pa ni to dokaz, kolika dobrota je za vas šola vže samo iz tega ozira, da toliko ur pazi na vaše otroke in vam mnogo dela in časa prihrani? Mislite le aa počitnice. Koliko mater komaj čaka, da bi se zopet pričela šola in bi njeni razposajenčki kmalu zopet prišli pod nadzorstvo učiteljev. Iz tega pa sledi, da ste vi kerščanski stariši učiteljem dolžni hvatežnost in da šolo radi podpirajte.

Toda ljudska šola ni samo oskerbnica, temuč je vzgojevališče. Naloga duhovnih in svetnih učiteljev ni le tā, da pazijo na vaše otroke, da vam olajšajo vaša dela doma, da vam odvzamejo mnogo skربي in pridobe mnogo časa, njih naloga je veliko višja. Oni podučujejo otroke v raznih vednostih, razvijajo njih dušne zmožnosti, blaže serce zatirajo strasti, napeljujejo k čednosti, ali z drugimi besedami, učitelji se trudijo napraviti iz vaših otrok dobre ljudi, poštene kristijane, zveste podložnike. Vse to je za šolarje neprecenljiva dobrota. Vi kerščanski stariši pa ne pozabite, da so ti šolarji vaši otroci, da je šola tudi za vas velika dobrotnica. Zakaj, ako ljubite svoje otroke, kaker jih mo-

rajo kerščanski stariši ljubiti, potem morate gledati srečo svojih otrok kot svojo lastno srečo in dobrote, ketere prejemajo vaši otroci v šoli, ceniti tako, kaker bi jih vi sami prejeli. Ali mar ni velika čast za vas, ako imate pridne, izobražene, dobro vzgojene otroke?

Ako pomislite, od katerih pogojev je v sedanjosti in prihodnosti odvisen mir v hiši in vaša sreča, morate pripoznati, da od tega, kako vaši otroci spolnujejo svoje dolžnosti do vas. Vaši otroci vas morajo spoštovati in ljubiti ne le vse dni vašega življenja, temuč tudi po vaši smerti. Radi vas morajo slušati in storiti vse, kar je prav. Ako tega ne store, ako vas zaničujejo in prezirajo, ako se vam vpirajo, potem ni prave sreče. Kedo pa najbolj napeljuje vaše otroke do spoštovanja, ljubezni in pokorščine do starišev, ako ne šola? Toraj bodite šoli hvaležni in podpirajte jo. Duhovniki in učitelji se pri vaših otrocih potegujejo za vašo čast. Ali ni tudi vaša dolžnost, da branite šoli čast, da pri svojih otrocih vzderžujete in pospešujete vglad duhovnikov in učiteljev? Šola si prizadeva, da vzbuja v otrocih ljubezen do starišev; ali jim ne boste tudi vi zbuiali hvaležnosti do učiteljev? Šola vsaja v otroška serca pokorščino do starišev in jim živo slika žalostne nasledke nepokorščine; ali ne tirja hvaležnost, da boste tudi vi otroke priganjali, naj radi slušajo učitelje?

Videli smo, kerščanski stariši, da izobrazba in vzgoja vaših otrok v šoli prinaša najlepše sadove in ni le za otroke, temuč tudi za vas velika dobrota. Velikost dobrote in dolžnost hvaležnosti se pa ne ceni le po koristi, katero nam kaka dobrota prinaša, temuč tudi po velikosti žrtve dobrotnika. Ako toraj hočete spoznati velikost dobre vzgoje vaših otrok, morate vpoštevati tudi trud, ki je združen z delavnostjo in vspehom v šoli.

Duhovni in svetni učitelji se morajo zelo truditi in mnogo skrbeti, da vaše otroke dobro podučijo in vzgoje. Ta trud ima dvojen vzrok. Pervi je težava reči, katerih se morajo otroci naučiti, in druga, nepopolnost otrok. To je lahko umljivo. V šoli se otroci ne uče le samo enega predmeta, temuč več: branje, pisanje, računstvo, kaj zgodovine in zemljepisja, in zlasti veronauk. Otrok mora razlaganje raznih nauk razumeti, si jih zapomniti in jih znati uporabljati. Kako težko umljive so nekatere resnice, zlasti razodete verske resnice! Koliko truda in priprave je treba, da učitelji otrokom razne predmete dobro razložijo, pojasnijo in v spomin vtisnejo?

Še težji kot poduk je vzgoja. Zakaj, da se otrokom vcepijo v serce čednosti, da se razvijajo in v življenju tudi kažejo, je potrebno neprestanega boja zoper nasprotna huda nagnenja. Kolikim čednostim

se pa mora otrok privaditi! Koliko je slabih nagnenj, ki so tem čednostim nasprotna!

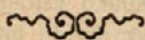
Ako se pa ozremo na sposobnost otroka za vse to, bomo videli, kako nepopolna je in koliko truda je treba učitelju. Otrok naj bi vse to razumel, pa kako slaba je njegova razsodnost! Vednosti naj bi z besedami dopovedal; pa kako malo se zna izraziti! Otrok naj bi vse to ohranil v spominu; pa kako slab je še njegov spomin, kako hitro pozabi, kar se je šele pred kratkim naučil! Ako se hoče otrok v šoli kaj naučiti, mora dobro paziti na razlaganje učitelja. Kako težko pa je pri znani raztresenosti otrok vzdržati trajno pazljivost! Ako hoče učitelj vspešno podučevati, mora biti v šoli mir; otroci se ne smejo igrati, šepetati, z nogami bercati. Kedo pa ne ve, kako težko je otrok le pol ure pri miru? Toliko o poduku. Kaj naj pa še le rečem o zadržkih dobre vzgoje? Ako je dobra vzgoja dolžna otroka privaditi na to, da zna samega sebe zatajevati in ako je zatajevanje samega sebe vsakemu človeku tako težko, kako težko je še le za otroka, ki ima tako slabo voljo? Kaker je poduk toliko težavniši, koliker manjši so otroci, je vzgoja toliko težavniša, koliker več postajajo. Koliker bolj se razvijajo pri otroku dušne moči, toliko bolj raste plevel hudih nagnenj v sercu in otroške nerednosti in razvade se vedno bolj kažejo.

Kerščanski stariši, ako pomislite, da pouk in vzgoja vaših otrok ne traja le nekaj mesecev, temuč več let, potem lahko nekoliko spoznate, kako silno veliko truda in dela imajo učitelji, ako hočejo le enega otroka pripeljati do lepega cilja, ki ga ima šola. Učitelj mora imeti ne le globoko znanost, veliko skušnjo, nenavadno spretnost, temuč tudi razne in težavne čednosti. Koliko ljubezen mora imeti do vaših otrok, koliko poterpežljivost, koliko vstrajnost, koliko krotkost! Ker je pa učitelj tudi človek, kot vsak drugi, lahko spoznate, da se mora vsaki dan, vsako uro zelo zatajevati, ako hoče vestno spolnovati svojo službo, svojo dolžnost.

Vprašam vas pa, kerščanski stariši: Čigavi pa so ti otroci, za ketere se morajo duhovniki in učitelji toliko truditi? To so vaši otroci, ketere toliko ljubite, za katerih srečo ste tolikanj skerbni. Ali morete še dvojiti, da ste dolžni učiteljem hvaležnost? Da ste dolžni šolo na vse načine podpirati? In vender kako malo pripoznanja in hvaležnosti žanjejo učitelji za svoje trudapolno delo? Kaj naj rečem o onih kratkovidnih stariših, ki ne pospešujejo vglada učiteljev pri svojih otrocih, temuč ga spodkopavajo? Ki svoje otroke v njih vpornosti in svoje-glavnosti podpirajo? Ki učitelje pri njih predstojnikih ponižujejo in tožijo? Ki pismeno ali ustno učiteljem in učiteljicam očitajo, jih ža-

lijo in zaničujejo? In kateri stariši delajo tako? Večidel taki, katerih otroci so v šoli navadno najbolj leni, zanikerni in razposajeni, ter učiteljem največ dela in sitnosti napravljajo. Ali pa ni tako obnašanje starišev črna nehvaležnost? ali imajo taki stariši še kaj. smisla za važnost šole in njene delavnosti?

Gotovo vam je znana iz stare zaveze zgodba mladega Tobije. Ta je prebival sè svojimi stariši v asirski deželi in je moral napraviti dolgo pot v Rages v deželi Mediji. Ker mu pa ni bila znana pot v daljno ptujo deželo in je bil edini otrok svojih starišev, zato so bili ti v velikih skrbbeh in zadregah. Tedaj pa se mu ponudi za tovariša na potu angelj Rafaelj v človeški podobi in obljubi starišem, da bo njih sina zdravega tja in nazaj pripeljal. On je spolnil svojo obljubo; da, storil je še več. Ubog je šel Tobija v Medijo, pa bogatega je angelj nazaj pripeljal. Tedaj se je pokazala velikodušnost in plemenito serce teh bogaboječih Izraeljcev. Za plačilo njegovega truda in spremstva mu ponudijo stariši polovico od vsega tega, kar je mladi Tobija seboj pripeljal. Glejte, kerščanski stariši, tudi duhovni in svetni učitelji so vidni angelji varihi vaših otrok. S podukom in opominjevanjem vodijo oni vašega otroka skozi otroške leta. Ubog na duhu in sercu stopi otrok v šolo, bogat v vednostih in čednostih zapusti šolo. Sledite toraj zgledu Tobije in bodite hvaležni dobrotnikom vaših otrok. Zlata in srebra oni ne tirjajo od vas. Po pravici pa smejo tirjati, da jim skazujte dolžno čast in jih podpirajte pri njih trudapolnem delu. Z veseljem bodo potem duhovni in svetni vzgojevalci vaših otrok delali v svojem lepem poklicu in vam ter vašim otrokom ne bo manjkalo božjega blagoslova.

Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

14. Poglavje.

Sv. Bernardin na večer svojega življenja.

Kot generaljni vikarij Bernardin vsled službenih opravkov ni imel dosti časa za pridigovanje, le semtertje je od leta 1438 do 1442 stopil na leco. Tako je l. 1439 govoril na cerkvenem zboru v Florenciji. Ker ni znal gerški, je prosil Boga, naj stori, da ga bodo umeli

tudi Gerki. In dogodil se je čudež. Gerki so terdili, da je Bernardin govoril tako dobro gerški, kaker rojen Gerk. — Ko ni bil več generalni vikarij, se je posvetil pa zopet misijonom. Prišel je v Milanu. V sredi oktobra ali v začetku novembra l. 1442 je prišel tja na povabilo tamošnjega vojvode, in pridigoval je ljudstvu, ki ga je tolikanj ljubilo, z lepim vspehom; nato je deloval v raznih lombardskih mestih, oznanjeval božjo besedo tudi zdaj, že v letih, z isto gorečnostjo in ravno tako pogosto, kaker prej v krepki moški dobi. In prihajale so mu od vseh strani prošnje in povabila. Za postnega pridigarja v prihodnjem letu bi ga bila pridobila rada, vsak za svoje stolno mesto, vojvoda milanski in markiz ferrarski; moral pa je obema prošnjo odbiti, ker se je bil že obljubil Padovančanom.¹⁾ Omembe vreden je čudež, ki se je dogodil v Padovi mej Bernardinovo pridigo o sv. Jožefu, katerega češčenje v tistih časih mej verniki še ni bilo tako zelo razširjeno, kaker dandanašnji. Bernardin pa je bil velik častivec sv. Jožefa. Ko je l. 1410 sklical s papeževim dovoljenjem generalni kapitelj za observante, na katerem je observancijo na novo sprejelo devet samostanov, je iz teh napravil novo redovno provincijo, ter ji za pokrovitelja postavil sv. Jožefa. Tudi je vzkazal, da mora provincijalni pečat nositi sliko sv. Jožefa z božjim Detetom. — Lepo je pisal naš svetnik o češčenju tega sv. očaka (Glej Opera Omnia T. 4. pag. 250 et sq.) in pogosto je pridigal o njem. V Padovi se je prikazal svetel križ nad Bernardinom, ko je govoril o sv. Jožefu. Očividno je hotel Bog na ta način svoje dopadenje razodeti nad pridigarjem, ki se je tolikanj trudil in tolikanj si prizadeval, da razširi češčenje njemu tako ljubega svetnika.

Iz Padove²⁾ je peljalo Bernardina misijonsko potovanje po vseh

¹⁾ V Padovi je ostal Bernardin tudi povelikonočni čas. Za binkošne praznike in njih osmino je generalni komisarij Aljbert Sartheanski sklical v Padovo generalni kapitelj, na katerem je bil 9. junija izvoljen generalni minister za konventualjce in observante -- Anton Ruskonski. Bernardin tudi v času generaljnega kapitelja ni prenehal s pridigovanjem.

²⁾ Padovančani so se bili svetnika, pripoveduje Danijel Porčilia, tako zelo privadili, da so ga prosili, naj še vsaj za nekoliko dni odloži svoj odhod. Ti želji pa on ni mogel vstreči, odločil se je bil že odpotovati v Vičenco. Da bi ušel častem, katere so mu hoteli padovančani pri odhodu skazati, ni hotel povedati, kam da je namenjen. Večina padovančanov je mislila, da otide v Benetke, in pričakovali so ga na cesti, ki pelje tja, on se je pa mejtem odpravil v Vičenco. Popolnoma na tihem pa vender le ni mogel oditi. Več ko 500 ljudi je pustilo svoje delo in šlo z njim na pot. Ko so se bili že nekoliko od mesta oddaljili, jih poprosi svetnik, naj se vernejo domov, in jim nato podeli svoj blagoslov. Pa le malo jih je slušalo in se vernilo v mesto.

tistih krajih, ki jih je že na prvih svojih misijonih obiskal. Več časa se je mudil v Vičenci,¹⁾ v Veroni,²⁾ Benetkah,³⁾ Ferrari, Bolonji, Florenciji.

Mejtem, ko je po Beneškem misijonaril, mu je vzkazal papež Evgenij IV. (z bullo „*Pia mater Ecclesia*“ pisano v Sijeni 26. maja 1443),⁴⁾ italijansko ljudstvo spodbujati h križarski vojski proti Turkom.

Dva sobrata sta opazila, da je svetniku to skazovanje časti nadležno. Zato sta hitela naprej, da bi poprosila mostnarja brenteljskega mostu, naj berž vzdigne most (bil je torej most na vzdig), kaker hitro bo Bernardin čez. Kljub temu se je nekaterim padovančanom posrečilo obenem s svetnikom priti čez reko. Zaostali so se žalostni vernili. V Relezegi (Relesega) si je Bernardin moral nekoliko odpočiti. Ko so dobri tamošnji kmetiški ljudje o svetnikovem prihodu zvedeli, so veseli prihiteli ter prinesli seboj za svetnika in njegove spremljevalce kruha, mesa in vina. — Tako o tem svetniku verstnik Danijel Porčilia, ki je spisal za Bernardinom pridige »*Seraphim*«. Vprašanje nastane, kedaj se je to dogodilo ali za časa prvega Bernardinovega misijona v Padovi (1422) ali drugega (1443). Ronzoni dokazuje, da je Bernardin že leta 1422 imel v Padovi pridige »*Seraphim*«. Ako ima Ronzoni prav, tedaj se tudi druga Porčilijeva poročila nanašajo na l. 1422.

¹⁾ V Vičenci je Bernardin pridigoval 15 dni.

²⁾ V juliju je šel v Verono. Tam je bil mej poslušavci tedaj šele 15letni Matej Boiso, pozneje lateranski kanonik, ki je zapisal o ašem svetniku, da se mu je zdel kaker apostolj. »*Apostoli cujuspian ex illis, qui Spiritum Sanctum acceperunt, expressa videbatur effigies, ardens, humilis, pius, doctissimus, ac prudentissimus, qui suum et reliquos multos prolapsos ad sinceram observationem vitae erexit ordines, et tanta alia egregia effecit opera, ut ab Ecclesia relatus sit merito in eorum Doctorum numerum, qui coluntur in terris.*«

³⁾ Še tistega leta (1443) se je odpravil v drugič v Benetke. Tudi takrat si je pridobil serca benečancv, zlasti mož višjih stanov. Že od prvega misijona je in el prijateljstva z imenitnimi benečani. Med temi je bil tudi pisatelj Leonard Džustiniani. Od njegovega sinu Bernarda se je ohranilo pismo, ki ga je pisal svojemu prijatelju Leonu Vittore, in kjer omenja o Bernardinu sledeče: »*Domi etiam nostrae excepi cum, ut erat mira quadam et incredibili humanitate et mansuetudine, ad Leonardum patrem quem in primis dilexerat visendum, ad nos domum venisset. Admirabar tum maxime sapientiam et doctrinam — hunc sanctissimum, non jam virum, sed angelum.*«

Sredi apostoljskega delovanja je Bernardin zbolel. Pa na veliko veselje benečancv je vender ozdravel (zdravil ga je benečan Peter Tomazi (Tomasi)) in nadaljeval svoje delovanje. Zdi se, da je prebival v samostanu sv. Joba.

⁴⁾ V tem pismu vidimo, kako velik ugled je imel Bernardin pri ljudstvu in kako visoko ga je čislal papež sam: »*et ut omnium praemissorum iuxta huius sancti operis necessitatem et desiderium cordis nostri celeris executio fiat dilectum filium Bernardinum de Senis Ordinis Minorum professorem, de quo plenam in Domino fiduciam obtinemus, omnium in praesentibus litteris contentorum executorem et nuntium nostrum in omnibus civitatibus,*

Bernardin je storil po povelju papeževem, ali vspeha v tem ni dosegel; sprejemalo ga je pač ljudstvo povsodi s častjo, ali odlikovanje je veljalo le svetniku, ne pa križarskemu pridigarju.

Ko se je bližalo h koncu leto 1443, se je Bernardin za nekaj časa vernil v Kapriolo, da bi tam še enkrat pregledal ter spopolnil svoje pridigarske spise.¹⁾ Mej tem delom ga je zadela bridka zguba. Vmerl mu je brat Vincencij, priprost samostanski brat, sijenski rojak. Kaj je našemu svetniku bil, nam priča „Milo objokovanje nad smertjo brata Vincencija, prezvestega in preljubega spremljevalca mojega“

terris, castris et locis Italiae..., quas suo arbitrio elegerit, auctoritate praefata constituimus, ordinamus, atque etiam deputamus...«

¹⁾ V katerem redu so nastala Bernardinova dela?

1. Glede časa zavzema prvo mesto »De Pugna spirituali«, 40 pridig. Delo je mladeniško; kaže bister um in živo domišljijo. Rabil je te pridige Bernardin v mestih in tergih v Toskani, preden je nastopil kot misionar. Pač se je pozneje sam smehljal nad tem svojim delom. Ali bil je trud njegove mladosti. Zato, ko je hotel v moški dobi na svitlo dati svoje pridige, ni zavrgel te zbirke, ampak predelano in popravljeno jo je vsaj v okostju pridjal drugim pridigam.

2. Drugo njegovo mladeniško delo je »Seraphim«. M. Vegius piše, da je Bernardin v Milanu (pervikrat) govoril samo o ljubezni, in to velja o Serafim. Ne smemo pa misliti, da je Serafim najboljša razprava, modroslovna in bogoslovna, o ljubezni. Serafim ni družega kaker versta kerščanskih resnic; naslovi različne ljubezni na čelu posameznih pridig niso vselej prikladni.

Vender Serafim že naznanja bodočega slavnega pridigarja.

3. »De Christiana Religione« je Bernardin imel že spisano, ko je l. 1424 pridigoval v Bolonji.

»De Evangelio Aeterno« je Bernardin imel že spisano l. 1428.

Te dve zbirki ste delo zrele moške dobe, te dve ste mu pripomogli h govorniški slavi. (Vir »sijenskim« pridigam je iskati v teh zbirkah, in res je lahko tu zaslediti, od kod je vzeta ta ali ona »sijenska« pridiga).

4. »Sermones Eximii« in »Sermones Extraordinarii« so tudi iz zrele moške dobe; prvi z večjo marljivostjo in bolj obširno izdelani, poslednji le bolj poveršno načertani.

5. »De Inspirationibus«; Bernardin je bil že v letih, ko je to zbirko pridig spisal (sam pravi T. III. pag. 134.: »ko sem bil otrok, od tega je že 50 let«).

6. »De Vita christiana« ni nič družega kaker razlaga o smero blagrov. Ta zbirka je Bernardinovo poslednje delo. Polno je asketizma. Oblika je trezna, mirna, tako da se nagiba bolj k razpravi kaker k pridigi. — Dopade nam govorjenje na široko, povračanje k istemu predmetu in naslajanje na lastno skušnjo, kaker je navada dobrim starčkom.

Ako pregledujemo vse delo Bernardinovo, ne vemo, kaj bi bolj občudovali, ali bogato tvarino, ali pa razvoj njegove umetnosti. Poglavitno pa je, da so Bernardinove pridige izvirne, ne po drugih pridigarjih posnete.

(Opera omnia T. 3. pg. 37), ki ga je spisal po njegovem pogrebu vernivši se v svojo celico. V tem spisu se razodeva Bernardinovo mehko, rahločutno serce. Radi opazimo na njem to slabost. Ž njo v našem češčenju svetnik nič ne zgubi, ko človek pa v naših očeh le pridobi na ljubeznivosti. Naj torej iz tega spisa vsaj neketere odlomke semkaj postavimo. „Kederkoli (piše Bernardin) pazno premišlujem, kaj pravi o bratovski ljubezni sv. pismo, čutim meč bolečin, ki mojo dušo prebada, in mej tem, ko to pišem, se zastonj silim zderžati se solz... Trudim se sicer, pomiriti to svojo razburjenost, ali pripoznati moram, da tega ne morem... Veste, predragi bratje, kako opravičeno je moje žalovanje, kako moja rana sočutja zasluži. Saj veste, kako zvest je bil spremljevavec, ki me je zdaj zapustil, na potu mojega romanja; koliko skerb je kazal, kako hiter je bil pri svojih opravilih, kako ga je bila sama ljubeznivost... Slaboten telesno in bolan sem večkrat bil, tedaj me je on podpiral in vodil. Maloserčen sem bil, in on mi je dajal pogum. Malomaren, nebrizen sem na potu božjem bil, in on me je vnemal. Nepreviden in pozabljiv sem bil, in on me je opominjal... Kedo ni bil ginjen, ko je videl sladko vez, ki je naju z enako ljubeznijo družila... Čemu, vprašam, sva se ljubila, ali čemu sva se potem zapustila? Hud vdarec je ta ločitev, ne zanj, ampak za me. Zakaj, ljubi moj brat, ti, ako si tudi dobre prijatele zapustil, si vender, kaker terdno zaupam, še boljše prijatele našel... Namestu moje navzočnosti, vživaš zdaj božjo pričujočnost; pridružen si angeljskim verstam; nobene žalosti ne čutiš zavoljo tega, ker ne moreš biti več pri meni. Ali jaz, kaj najdem, da bi nadomestilo tebe?... Ti si mi skerbel za vsakdanje potrebe, jaz pa sem, po tvoji dobroti, lahko počival in pridigoval... Koliko napak bi bil lahko storil v svojih pridigah, ako bi me ne bil izobrazil in vodil njegov jasni duh. Ni bil učen, pa je imel bister in razsoden um! V svojem redu, reči morem, nisem imel učenika, ki bi mi bil pokazal, kako naj pridigujem... Ako imam kaj spretnosti ter izkušnje v pridigovanji, izvira to od tebe, učitelj in voditelj moj!...

Tecite solze! Tecite po licu nesrečnega, kaker hudourni potoki, tecite kaker reke iz močnega izvirka...

Mnogi, ki so se vdeležili pogreba mojega ljubega brata, so se čudili, ko so videli solze v mojih očeh, ki so globoko iz serca priderle. Zastonj sem hotel zadušiti svojo žalost. Zapert ogenj, ki mi je dušo žgal, je oživel in zdivjal. Čem bolj sem ga zadržaval, tem hitreje je iskal izhoda, tem grozovitiše me je terpinčil in razodel se je naposled v glasnem joku... V svoji žalosti ne objokujem, kar svet

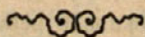
pómiluje; jaz objokujem izverstnega svetovavca, zvestega pomočnika, Vincencija objokujem . . .“

Skozi 22 let je brat Vincencij spremljeval Bernardina na misijonih, in ta mu je ko pravemu prijatelju zaupal vsako skrivnost. Na svoji smertni postelji je zato brat Vincencij rekel neketerim sobratom: „Ne bojim se smerti, obžalujem pa, da bo, kar vem o čednostih Bernardinovih, in o nebeških milostih, ki jih je v obili meri prejel, z menoj pokopano. Ke bi bil le za malo časa tega božjega moža preživel, bi bil prisege, ki sem mu jo storil, odvezan, in potem bi povedal reči, nad katerimi bi svet stermel ter se čudil“.

Postne pridige leta 1444, zadnje v svojem življenju, je imel Bernardin v svojem rojstnem mestecu, v Masi. Dva tjedna je tam pridigoval dan za dnevom tisti mir, ki mu je bil vedno tolikanj pri sercu. V neki pridigi je rekel besede, iz katerih se je lahko sklepalo, da mu je Bog razodel bližnjo smert. Čudovito ozdravljenje nekega gobavega španjolca, ki je z vernim zaupanjem obul svetnikove sandale (obuvalo) in bil potem takoj rešen skeleče ter ostudne svoje bolezni, je v Masi Bernardinovim pridigam pripomoglo še k lepšemu vspehu.

Iz Mase se je vernil v Sijeno. Poslednjo svojo pridigo, s katero se je poslovil od svojih rojakov, je imel na tergu mej katedraljko in bolnišnico La - Skala. S posebno gorečnostjo („ferventer“ pravi pisatelj njegovega življenja) je govoril o pravičnem ter dobrem upravljanju republike.

Bernardinu so bili dnevi njegovega življenja že šteti. Tudi brez božjega razodenja, že iz svoje vedno večje bolehnosti je lahko sam spoznal, da mu je odločeno le še malo časa živeti. Vender si ni dal počitka. Zdelo se mu je, da ima še dovolj moči, da napravi še neketere misijone v napoljskem kraljestvu. Nič ni maral poslušati svojih prijatelov, ki so mu svetovali in prigovarjali, da naj svoja zadnja leta preživi v miru v svoji domovini. „Vem, dobro vem, jim je odgovoril, „da sem star in nezmožen za velike napore, vender ljubezen me sili, ona mi nalaga dolžnost, oznanjevati besedo božjo, dokler morem gibati jezik.

Odpustki Marijine bazilike na Sveti Gori.

(Po knjižici „Sveta Gora pri Gorici“. Sestavil A. Č.)

Da bi se verni k Materi Božji na Sveto Goro čedalje obilniše zatekali, sta podelila papeža Pij VI. in Pij VII. temu slavnemu svetišču obilne odpustke, in sicer prvi s pismom (breve) od 13. septembra 1796 naslednje:

I. Popolnoma odpustek enkrat v letu vsem vernim, k ederkoli to božjo pot obiščejo, zakramente sv. pokore in sv. obhajila vredno prejmejo in navadne molitve za odpustke opravijo.

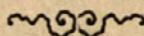
II. Odpustek 200 dni, ki se da tudi dušam v vicah v prid obrniti, kederkoli kedo to cerkev obišče, tudi če sv. zakramentov ne prejme.

III. Odpustek 7 let ob vseh malih godovih Matere Božje, namreč 1.) 23. januarja (zaroka M. B.), 2.) v petek pred cvetno nedeljo (7 žalosti M. B.), 3.) 24. maja (M. D. pomoč kristijanov), 4.) 3. nedeljo po binkošti (prikazanje in kronanje M. B. na Sv. Gori, 5.) 2. julija (obiskovanje M. B.), 6.) 16. julija (M. D. Karmeljska), 7.) 3. ned. septembra (7 žalosti M. B.), 8.) 24. sept. (M. D. rešenja sužnjih), 9.) 1. ned. oktobra (M. B. sv. rožnega venca), 10.) 3. ned. novembra (pokroviteljstvo M. D.), 11.) 18. decembra (pričakovanje poroda M. D.) — Dalje tudi naslednje dni: 2. nedeljo po sv. 3 kraljih, velikonočni pondeljek, binkoštni pondeljek, na praznike: sv. Jožefa, sv. Ane, sv. Joahima, sv. Jerneja in sv. Mihaela.

Papež Pij VII. pa je podelil Sv. Gori popolnoma odpustek za nedeljo mej osmino rojstva M. D. (ime Marije), tretjo nedeljo novembra, belo nedeljo, praznik obiskovanja M. D. in obletnico cerkvenega posvečenja.

Veliki aljtar svetogorski je privilegiran t. j. vse svete maše, ki se na njem opravijo za mertve, so združene z popolnim odpustom za njih duše.

Po verhu vsega tega ima svetogorska bazilika seveda tudi vse odpustke, kaker druge frančiškanske cerkve.

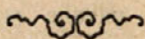

„Odmev iz Afrike“.

Tako se imenuje ilustrovan mesečnik v prosep afriških misijonov in v oproščenje zamorskih sužnjev. Izhaja že 4. leto ter stane za celo leto le 1 K. Naroča se pod naslovom „Družba sv. Petra Klaverja. Terst, via Fontanone 4.“

Klaverjevo družbo za afriške misijone je vstanovila pred maló leti slóveča poljska grofica Marija Terezija Ledóchowska, ki prebiva zdaj v Rimu (Roma, via dell' Olmata). Ta ženska družba je poterjena od apostoljskega sedeža in ima zdaj že dva novicijata, enega v Rimu, drugega pri Mariji Sorg blizu Solnograda. Sprejemajo se jako vestno vzgojene gospodične, posebno take, ki znajo več jezikov. Ketere bi želele biti sprejete, naj se obernejo na imenovano vstanoviteljico.

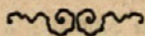
Mi družbo in njeno glasilo, ki izhaja tudi v raznih drugih jezikih, koliker le moremo, toplo priporočamo. Kar kedo daruje v tako blag namen, ni in ne bo izgubljeno.

Zakaj imam toliko dušnih britkosti?

Vsaki kristijan si mora prizadevati, da bo podoben Kristusu. S tvojimi telesnimi bolečinami, o duša terpeča, si podobna na zunaj Kristusu, ali on hoče, da mu bodi podobna tudi od znotraj! Koliko grenkosti, koliko žalosti, koliko strahu in tesnobe je preterpelo Jezusovo presveto Serce! Ako tudi ti kaj tacega terpiš, veseli se, o duša, ker tako si podobna Kristusu na človeku mogoči, najboljši način.

P. H. R.

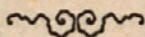

Veseli se!

Da! Tvoje dušne britkosti, tvoji strahovi, da si od Boga za-
veržen, da vse tvoje molitve, vsa tvoja dobra dela niso pred Bogom
nič vredna i. t. d., vse to naj ti služi v tolažbo. Zakaj? Ker so imeli

take britkosti več ali menj, vsi sveti in zveličani. Oh tebe srečnega, ker Bog s tabo postopa, kaker postopa sè svojimi ljubljenci!

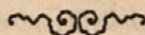
P. H. R.

V tvojo tolažbo.

Sv. Terezija pravi: „Skušnja jasno uči, da posvetne osebe tako hitro govorijo dobro, kaker slabo. Iz tega sledi, da se ni ozirati nit na prvo niti na drugo“.

P. H. R.

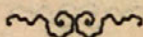

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo č. p. Angelik Hribar, mašnik 1. reda sv. Frančiška, sloveči cerkveni skladatelj slovenski, † 6. IV. t. l. v Ljubljani; nadalje rajni udje III. reda skupščine mariborske: Veronika Tratnik, Veronika Vučina in Marija Kos iz Ljutomera, Ana Krožanič iz Svetinj, Apolonija Zgerm iz Ribnice na Pohorju, Neža Zajko in Joana Glaser iz Ruš, Ana Wohlfarth od Sv. Barbare pri Vurbergu, Marija Jekl iz Majšberga, Ana Arnejšek in Viktorija Krivec iz Slivnice, Jožefa Smrečnik, Rozalija Wochak in Julijana Kos iz Maribora; mil. g. kanonik, kn. šk. konzistorijalni svetnik, dekan in mestni župnik Anton Hajšek, † 14. marcija t. l. v Slov. Bistrici; trojiške: Janez Černko iz Vurberga, Mihael Vračko od Sv. Petra pri Radgoni, Terezija Plesec od Sv. Andraža, Alojzija Roškar iz Kapele, Frančišek Kokolj od Sv. Boljanka v Slov. goricah; brežiške: Ana Gnjus iz Artič, Marija Verstovšek, Janez Schaffer in Jurij Kožuh iz Brežic, Marija Bertole iz Pišec, Marija Tomše iz Čateža; ternovske: Terezija Smerdel iz Prema, Jožefa Selez iz Smerj.

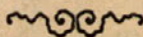
Nadalje se priporočajo: E. K. tr. marib. skup. najsvetejšemu Sercu Jezusovemu in Mariji Materi milosti za pomoč v hudi bolezni in srečen izid operacije; priporoča tudi svojega bolnega spovednika; neki tretjerednik z Ogerskega za polajšanje bolezni ali lahko in srečno smert; neka tretjerednica v Pl. priporoča v molitev neko zgubljeno osebo za pravo spreobrnjenje; J. G. iz K. pri R. v njen namen; K. M. tretjerednica, priporoča svojega sina in nevesto za dar miru in po-

božnosti, tudi njih šest nedoraslih otročičev, da bi se nobeden ne pogubil, na prošnjo prečiste D. M. in sv. Jožefa; N. Č. tretjerednica iz Maribora priporoča svojega brata in sama sebe za vredno prejetje sv. zakramentov in neke posebne milosti; tretjerednik P. I. za telesno zdravje.

Zahvala za vslišano molitev.

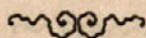
Ana Preskar v Celju se zahvaljuje Materi Milosti in sv. Antonu Padovanskemu za ozdravljenje po dolgem bolehanju; Jožefa Grossmann iz Kapele pri Radgoni presv. Sercu Jezusovemu za svoje in svojih starišev ozdravljenje; M. L. v K. presv. Sercu Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu; U. St. v Pl. presv. Sercu Jezusovemu in Marijinemu in sv. Frančišku Serafinskemu za čudovito pomoč v neki telesni potrebi; A. B. Mariji prečisti Devici za ozdravljenje strašne bolezni; A. St. Mariji Materi Milosti in sv. Jožefu, da je ozdravela iz dvakratne hude bolezni; A. in Fr. T. od Sv. Jurija ob Ščavnici za večkratno pomoč v dušnih in telesnih potrebah, posebno v bolezni edinega otroka; N. Č. iz M., da je na priprošnjo sv. Antona Padovanskega našla neke izgubljene reči; K. M. za milost zboljšanja težav v zakonskem stanu; M. A. za ozdravljenje bolne živine; A. D. v K., da je bila po priprošnji sv. Antona rešena ogromne škode v denarju, ki ji je pretila po krivični pravdi nekega zidarskega podvzetnika; B. E. v R. za pomoč prejeto po devetdnevni k sv. Antonu Padovanskemu v raznih nadlogah; Lucija Štupar na Homcu za ozdravljenje svojega že nad 80 let starega očeta, izprošeno po Materi božji, sv. Jožefu, sv. Frančišku Serafinskem in sv. Antonu Padovanskem; P. I. za dvakratno ozdravljenje po hudi bolezni izprošeno po Materi božji na Sv. Gori, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskem.

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: Neko usmiljeno serce 22 K za stradajoče; neimenovana iz Roč (p. Slap ob Idriji) 2 K.; Fr. Nastran pos. v Rudnem (p. Železniki) 6 K za dečka, ki je lani zanj dal odkupnino; Marija Bucik iz Kozane (Primorsko) 20 K; za kitajsko deklico, ki naj bi se kerstila na ime Marija Elizabeta, in 10 K za kitajski misijon;

Katarina Rutar iz Št. Andreža pri Gorici: 2 K; v Kamnik: neimenovana iz Kamnika za kitajsko deklico, ki naj bi se kerstila na ime Marija 20 K; neimenovana iz Ljubljane (po č. p. Sigismundu) 5 K; Frančiška Wister iz Ljubljane 3 K.

Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907.

Mesec maj.

1. Srd. Sv. Filip in Jakob, ap.
 2. Čet. Sv. Atanazij, šk. c. uč.
 3. Pet. Najdenje sv. križa.
 4. Sob. Sv. Monika vd.; zv. Krištof, sp. 1. r.

 5. **Ned.** 5. po vel. n. Posveč. cerkve sv. Frančiška v Asizu; sv. Pij V., pap.
 6. Pon. Sv. Janez pred lat. vrat.
 7. Tor. Sv. Stanislav, šk. m.; zv. Agnelj, sp. 1. r.
 8. Srd. Prikazanje sv. Mihaelja arh.
 9. **Čet.** Vnebohod Kristusov; sv. Gregor Nazijanski šk. c. uč. R. P.
 10. Pet. Osmi najdenja sv. križa.
 11. Sob. Sv. Jurij, m.

 12. **Ned.** 6. po vel. n. Sv. Nerej, Ahilej, Domitila in Pankracij, m.
 13. Pon. Sv. Peter Regalat, sp. 1. r. **P. O.**
 14. Tor. Zv. Frančišek Fabrijanski sp. 1. r.
 15. Srd. Sv. Janez Kerstnik de la Salle, sp.; zv. Benvenut Rekanatski, sp. 1. r.
 16. Čet. Osmi vnebohoda Krist.; sv. Janez Nepom. m.; sv. Ubaljd šk.

 17. Pet. Sv. Paškalj Bajlon, sp. 1. r. **P. O.**
 18. Sob. bink.; sv. Feliks, sp. kap. r.

 19. **Ned.** Binkošti; sv. Ivon, sp. 3. r. **P. O.** in P. O.
 20. binkoštni; sv. Bernardin Sijenssi, sp. 1. r. **P. O.**
 21. Tor. binkoštni; sv. Venancij, m.
 22. Srd. kvat. zv. Janez Forest, m. 1. r.; zv. Humilijana vd. 3. r.
 23. Čet. Sv. Peter Celestin pap.; zv. Krišpin, sp. kapuc. r. (**P. O.**)
 24. Pet. kvat. Bl. d. Marija, pomoč kristijanov.
 25. Sob. kvat. Preneseuje trupla sv. Frančiška; sv. Urban, pap. m.

 26. **Ned.** Sv. Trojica; sv. Filip Neri, sp. **P. O.**
 27. Pon. Sv. Beda, sp. c. uč.
 28. Tor. Sv. Gregor VII. pap. sp.
 29. Srd. Zv. Janez Pradski, m. 1. r., zv. Herkulan, sp. 1. r.
 30. **Čet.** Sv. R. Telo; sv. Ferdinand sp. 3. r. **P. O.** in P. O.
 31. Pet. Zv. Gerard, sp. 3. r.; sv. Petronila, dev.

- P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov. sv. Frančiška.
(P. O.) „ „ „ „ „ samo v kapucinskih cerkvah.
 P. O. „ „ „ „ „ le za ude svetovnega 3. reda.
 R. P. „ „ „ „ „ rimsko postajo s popolnoma odpustkom.

polnem begu — eden je preplaval široko Donavo! — vstopila mej pijemonteške konjike. — Sčasoma se je navdušenje seveda ohladilo. Prej so verjeli Italijanom, da je avstrijski „jarem“ terd in težak; le prekmalu so se prepričali sami, da je italijanski še težji in terji. In začeli so se vsaj neketeri zavedati, da prav za prav oni venderle niso Italijani, temuč Slovenci, ud tistega slovenskega telesa, ki živi na Goriškem, Kranjskem, Koroškem in Štajerskem, ali — oj! odsekana ud, namenjen v povžitek tujemu želodcu! Znamenito je, da se g. G. ni zbal to razočaranje svojih rojakov, ki je rastlo zlasti od leta 1872 do 1880, Italijanom naravnost razodeti. Priobčil je namreč v svoji razpravi v izvirniku s pristavljenim italijanskim prozaičnim prevodom tudi to gniljivo pesmico:

Slovenija in njena hčerka na Beneškem.

Kaj jočeš se ti krasotica?
 Kaj v klavernih mislih živiš?
 Si tudi ti moja hčERICA,
 Mi vedno pri sercu stojiš.
 Glej, tvoje sestrice na Dravi,
 Na Soči, na Savi si že
 Pripravljajo lovor, da v slavi
 Veselo vse ovenčajo me. --
 Ah mamica draga in mila!
 Okove in žulje poglej,
 Ki nosim in bom jih nosila
 Jaz v svojem domovji vselej.

Jaz nisem ne v vradu, ne v šoli,
 Daravno tu od vekov živim;
 Ko tujka beračim okoli,
 Le v cerkvi zavetje dobim.
 Ne poznam veselja, radosti,
 Le solza mi solzo podi
 Po bledem obličji, do kosti
 Me laška pijavka mori.
 K' dar dajo lovorske vezila
 Ti hčerke v preslavni spomin,
 Jaz bom milotinke glasila
 Pod verbo, potem pa ... pogin!

In, mamka, na mojo gomilo,
 Te prosim, položi na njó
 Cipresovo tužno vezilo,
 In kani iz očesa solzó!

Pesmica je, kaker sprednja, ponatisnjena iz knjige „Avv. Carlo Podrecca, *Slavia italiana* a Cividale 1884, žal, da z več tiskovnimi pomotami, ki so tu popravljene. Poslednjo kitico smo izpustili, prav kaker g. G. tudi; Slovenija more svojo beneško hčerko objokovati, tolažiti ne! G. dr. G. misli sicer, da morda še ni vse zgubljeno; vender priznava, da se italijanskim Slovencem ne godi dobro in da kaj boljšega tudi sami ne upajo več; navdušenje za to ali ono stran se je zgubilo, apatija vlada in „vmazan dobičkolov predelanih ljudi“ (*affarismo gretto di gente rifatta*)!

V III. odstavku „Saggio folklorico“ je priobčil g. G. še eno večo pesem „di pelegrina bellezza“, kaker pravi, namreč staro cerkveno pesem, ki je izključno lastna Nediški dolini, kjer jo ljudstvo še dan-današnji poje v cerkvi na božično noč. Dr. G. sodi, da je izvirna in vredna, da jo poznajo tudi Italijani. Nam je znamenita v drugem oziru, namreč ko dokaz starodavne kulturne edinosti beneških z ostalimi Slovenci. Ta pesem se je pela nekedar po vsem našem Slovenskem. Seveda pa ni prvotno in izvirno slovenska, temuč ali neposredno iz latinskega ali morda iz nemške prestave poslovenjena. Ta pesem stoji namreč natisnjena že v protestantskem „Tem celem katehizmu“ l. 1595 in skoraj gotovo tudi že v prejšnjih izdanjih, in že tedaj je bila stara, kaker priča naslov: „Solennis ille cantus „Dies est laetitiae“, a quodam ante haec tempora bene translatus, rhythmicè

utunque compositus. Ta stara božična peisen, prav tolmačena, ampak nikar pousod rajmana, v svoji viži, kakor ta odspreda: Hvalimo my danas Boga“. — Blizu do besede taka stoji ta pesem tudi v knjigi „Evangelia inu lystuvi. Labaci 1730“. Da se g. G. sam prepriča, da je v bistvu identična z njegovo nediško, stoj tu iz te knjige natančno prepisana, le v sedanjem čerkopisu in z nekoliko popravljenimi ločili:

<p>I. Ta dan je v'siga veseljá,
Divica je rodila
Tiga synka Božjigá,
Divica je ostála,
Našiga odrešeniká,
Stvarniká nebéškigá,
Angelskiga Krájla.
Gdu je šlišal glih tigá,
Divica rodilá Bogá;
„Je čudu preveliku.</p>	<p>III. Kakòr sónce skuzi glaž gré,
Glaž se ne razbije,
V' glihi viži róijen je
Jezus od Mariae.
Kakòr luč od lúči gré,
Sónce svojó svitlúst spusty.
Vundèr v' nim ostáne,
Taku Bug od Búga gré;
Bug Očé synú rody,
Večnu v' njim prebiva.</p>
<p>II. Ta hčy je Máti postalá,
Svojga Očá rodila
Stvar je svojga stvarniká
Nosila inuj doyla.
O Maria izvolená,
Pèr Bugu si gnado nešlá;
To je Eva zgubila.
Skuzi tebe Bug človik postál,
Nas je rešil od paklá;
Hvalo Bogu dájmo.</p>	<p>IV. Pravi Bug brez Materé
Je róijen od Očéta;
Právi človik brez Očá,
Je róijen od Divice.
Preprostú je povijén,
v' Jasalcé je položen,
K' nepametni živini;
Oselc ga je spoznovál,
Vólek ga je spoštuvál,
Mi gá tudi častímo.</p>

V. Hvala tebi, Bug Očá,
Kir si se čez nas vsmilil;
Poslál si nam Synká tvojá,
Rejšèl nas od hudiča.
O častíti syn Božij,
Vreden si hvale inu časty,
Kir si nas taku lúbil,
Za nas réšno kry prelyl,
Véčni leben zadobil,
v' Nebésa pot pokazal. Amen.

Latinski izvirnik ima v najstariših rokopisih in tiskih le 4 kitice, v poznejših se jih je nabralo devet; podobno tudi nemška prestava. V primer naj stoje tu 1. in 3. kitica izvirnika in nemškega prevoda.

<p>I. Dies est laetitiae
in ortu regali,
nam processit hodie
ventre virginali
puer admirabilis,
vultu delectabilis
in humanitate,
qui inaeestimabilis
est et ineffabilis
in divinitate.</p>	<p>I. Der Tag der ist so freudenreich
aller creature,
denn gottes son von himelreich
über die nature
von einer jungfrau ist geborn.
Maria, du bist ausserkorn,
dass du muter wärest.
was geschach so wunderleich?
gotes son von himelreich,
der ist mensch geboren.</p>
<p>III. Ut vitrum non laeditur
sole penetrante,
sic illaesa creditur
virgo post et ante.
felix est puerpera,
cujus clausa viscera
deum portaverunt,
et beata ubera,
quae aetate tenera
Christum lactaverunt.</p>	<p>III. Als die sonn durchscheint das glas
mit irem klaren scheine,
und doch nicht verseret das,
so merket all gemeine,
gleicher weis geboren wart
von einer jungfrau rein und zart
gotes son der werde,
in ein kripp wart er geleit,
grosse marter für uns leit
hie auf diser erde.</p>